

**Advies Natuurwaarden Badhotel Midsland
aan Zee**

BügelHajema
Plek voor ideeën

Advies Natuurwaarden Badhotel Midsland aan Zee

Inhoud

Rapport en bijlagen

4 juni 2021

Projectnummer 554.00.14.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Situatieschets en plannen	6
2.1	Ligging en huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Voortoets Natura 2000	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Beschrijving Natura 2000-gebieden	10
3.2.1	Duinen Terschelling	11
3.2.2	Noordzeekustzone	12
3.3	Toetsing	13
3.3.1	Relevante habitattypen en soorten	13
3.3.2	Oppervlakteverlies en versnippering	14
3.3.3	Verontreiniging	14
3.3.4	Verdroging	15
3.3.5	Geluid	15
3.3.6	Licht	16
3.3.7	Trilling	17
3.3.8	Optische verstoring	17
3.3.9	Mechanische effecten	18
3.3.10	Vermesting en verzuring	18
3.4	Cumulatie	18
3.5	Conclusies	19
4	Provinciaal natuurbeleid	21
4.1	Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid	21
4.2	Inventarisatie	22
4.3	Toetsing	23
4.3.1	Natuurnetwerk Nederland	23
4.3.2	Natuur buiten het NNN	23
4.4	Conclusie	24
5	Soortenbescherming	25
5.1	Planten	26
5.2	Zoogdieren - vleermuizen	26
5.3	Zoogdieren - overige	27
5.4	Vogels	28
5.5	Amfibieën en vissen	28
5.6	Reptielen	29
5.7	Ongewervelden	30

6	Conclusie en consequenties	33
6.1	Beschermde gebieden	33
6.2	Beschermde soorten	33
6.3	Uitvoerbaarheid	34
7	Bronnen	37
7.1	Veldbezoek	37
7.2	Media	37
7.3	Literatuur	38

Bijlagen

Inleiding

Direct ten westen van de strandopgang bij Midsland aan Zee op Terschelling ligt een perceel met kadastraal nummer E644. Voor dit perceel is een plan ontwikkeld dat de realisatie van een hotel omvat.

AANLEIDING

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming), waarbij in dit geval onder meer de ligging nabij beschermde Natura 2000-gebieden relevant is. Het voorliggende rapport beschrijft de resultaten van dit natuurwaardenonderzoek.

Voorliggend Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de genoemde plannen. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ met de daaraan gekoppelde provinciale verordening en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

DOEL VAN HET ADVIES

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- de ecologische beoordeling van het oorspronkelijke plan door Zumkehr Ecologisch Adviesbureau (Zumkehr, 2013);
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten;
- nader onderzoek naar zandhagedis en kommavlinder.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied en de plannen weergegeven. De mogelijke effecten van deze plannen op beschermde Natura 2000-gebieden worden in hoofdstuk 3 beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 4 worden potentiële effecten van de plannen op in het kader van het provinciale natuurbeleid beschermde natuurgebieden getoetst. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het veldbezoek worden de mogelijke effecten van de toekomstige plannen op in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde flora en fauna getoetst (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 6 'Conclusie en consequenties' wordt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gegeven.

OPZET VAN HET RAPPORT

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Situatieschets en plannen

2

2.1

Ligging en huidige situatie

Het plangebied ligt direct ten noorden van Midsland aan Zee in het duingebied direct ten westen van de strandopgang Midsland aan Zee. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de strandopgang. Aan de zuidwest- en zuidzijde van het plangebied grenst het plangebied aan recreatiewoningen in de duinen. Ten westen van het plangebied liggen open duingraslanden. Aan de noordzijde grenst het plangebied aan de buitenduinen met voor de eerste duinenrij het strandpaviljoen 'De Branding'. De ligging van het plangebied wordt weergegeven op onderstaand figuur (figuur 1).

Het plangebied bestaat momenteel grotendeels uit duingrasland. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een vervallen gebouw van 1 verdieping met bakstenen muren en een plat dak. Om het gebouw is verharding aanwezig in de vorm van bestrating en asphalt. Het gebouw ligt in een laagte die aan de noord- en oostzijde wordt begrensd door een duinhelling en aan de west- en zuidzijde door een muur van betonplaten. De opgaande beplanting in het plangebied beperkt zich tot enkele vlierstruiken. Bomen of permanent oppervlaktewater ontbreken binnen het plangebied.

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood)
(Bron kaartondergrond: PDK)

Plangebied gezien vanaf zuidoostzijde (13 juli 2017)

Bebouwing en bestrating (13 juli 2017)

Duingrasland aan noordzijde plangebied (13 juli 2017)

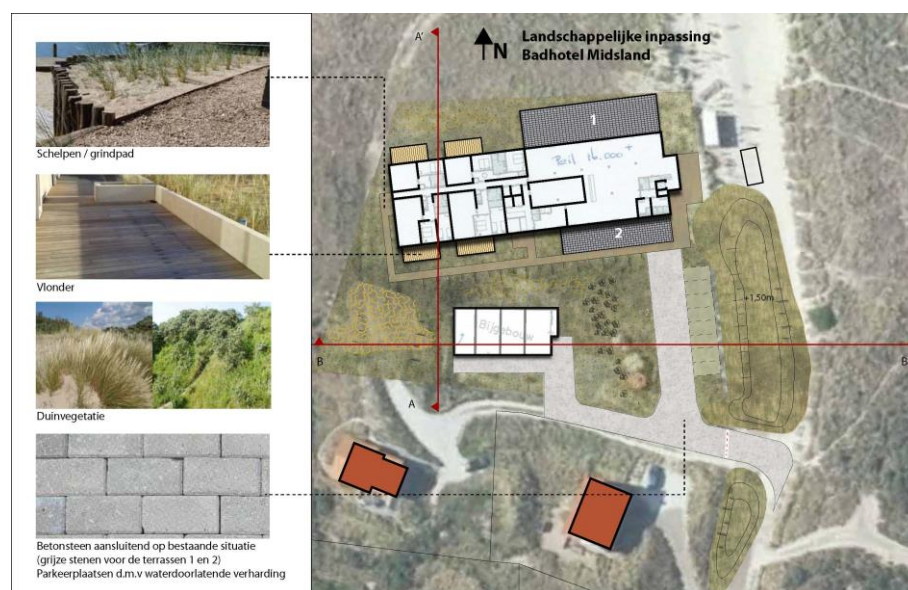
2.2

Voorgenomen plannen

De beoogde inrichting van het plangebied wordt weergegeven in figuur 2. Het plan bestaat uit de bouw van een hotel met 54 bedden aan de noordzijde van het plangebied. Het hotel heeft een maximale bouwhoogte van 12,5 meter. Het hotel biedt kamers voor circa 16 mindervaliden. Mede daarom worden ook 8 parkeerplaatsen in het plangebied ten zuiden van het hotel gerealiseerd. Het hotel wordt toegankelijk via de bestaande inrit aan de zuidoostzijde van het plangebied die bij uitvoering van het plan verbreed wordt. De meeste gasten zullen echter met elektrisch vervoer van en naar de veerboot vervoerd worden.

Het bestaande gebouw aan de zuidzijde van het plangebied zal worden gesloopt, waarbij het fundament behouden blijft. Hierop wordt een nieuw gebouw gerealiseerd dat zal worden gebruikt als berging voor de horeca van het hotel. Dit nieuwe gebouw heeft een bouwhoogte van maximaal 5 meter.

Ten behoeve van de ontwikkeling wordt de bestaande (vervallen) bebouwing gesloopt, verharding en vegetatie verwijderd en de grond vergraven. De bouwmaterialen en machines worden aangevoerd over de bestaande weg ten oosten van het plangebied.

Figuur 2. Beoogde inrichting

Voortoets Natura 2000

3.1

Inleiding

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

WET NATUURBESCHERMING

De voorliggende rapportage is geschreven als voortoets in het kader van de Wnb. Het begrip 'voortoets' komt niet als zodanig voor in de Wnb. Het begrip wordt in de praktijk echter veel gebruikt als naam voor een globale toetsing waarmee een indicatie wordt verkregen van de mogelijke negatieve gevolgen van een activiteit op beschermde Natura 2000-gebieden in het kader van de Wnb. Door een voortoets uit te voeren, wordt de vraag beantwoord of er een kans bestaat dat de activiteit verslechtering en/of significante gevolgen met zich meebrengt. De provincie Fryslân is in voorliggende situatie in het kader van de Wnb het bevoegd gezag.

VOORTOETS

Het plangebied ligt niet in en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Wnb. Het ligt wel op korte afstand van de Natura 2000-gebieden 'Duinen Terschelling' en 'Noordzeekustzone' die op respectievelijk 20 en 75 meter ten noorden van het plangebied liggen. De ligging van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 3. Tussen de Natura 2000-gebieden en het plangebied liggen duinen. Natura 2000-gebied Waddenzee ligt op circa 3 kilometer ten zuiden van het plangebied. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 5 kilometer afstand van het plangebied. Op dergelijke afstanden zijn gezien de aard van de plannen hooguit effecten als gevolg van stikstofdepositie te verwachten. Voor wat betreft de overige effecten focust de effectbeoordeling zich dan ook op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone.

INVENTARISATIE

Voor de effectbeoordeling is de effectenindicator van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie geraadpleegd². In bijlage 5 en 6 worden de in de effectenindicator genoemde potentiële verstoringfactoren bij

EFFECTBEOORDELING

² <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx>

woningbouw voor de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone weergegeven.

Hieruit komt naar voren dat de volgende effecten als gevolg van de ontwikkelingen mogelijk zijn: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, licht en trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Bij de toetsing (paragraaf 3.3) worden deze verstoringfactoren nader behandeld. Hoewel de effectenindicator vermeting en verzuring als gevolg van stikstofdepositie niet weergeeft als potentieel effect bij woningbouw, is het effect van stikstofdepositie volledigheidshalve getoetst. In dit kader is een AERIUS-berekening uitgevoerd.

Figuur 3. Ligging beschermde Natura 2000-gebieden (Duinen Terschelling, Noordzeekustzone) ten opzichte van het plangebied. (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl Bron web-service: Esri Nederland, www.esri.nl)

3.2

Beschrijving Natura 2000-gebieden

Hieronder volgt een beschrijving van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone. De gebiedsbeschrijvingen zijn gemaakt aan de hand van de aanwijzingsbesluiten en beheerplannen en omvatten waar van toepassing een overzicht van de aangewezen soorten en habitattypen, de geo-

hydrologie van het gebied met eventuele herstelmaatregelen en de ecohydrologie met knelpunten en oplossingen.

3.2.1 Duinen Terschelling

Duinen Terschelling is op 24 maart 2000 aangewezen als Vogelrichtlijngebied en op 7 december 2004 aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Het gebied is op 26 februari 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

De duinen van Terschelling behoren - samen met die van Vlieland - tot de kalkarmste gebieden van ons land. Deze kalkarmoede weerspiegelt zich in een breed verbreid voorkomen van heidebegroeiingen en duingraslanden met Buntgras (*Corynephorus canescens*), de laatste rijk aan korstmossen. Daartussen liggen valleien met een scala aan levensgemeenschappen, van open water tot Knopbiesbegroeiingen en berkenbossen. De jongere en meer kalkrijke duinen aan de westkant van het eiland, op de Noordvaarder, herbergen een grote groeiplaats van de groenknolorchis (*Liparis loeselii*). Aan de zuidkant hiervan ligt een groen strand, rijk aan gradiënten en dienovereenkomstig aan gemeenschappen. De diversiteit aan habitattypen gaat gepaard met een aanzienlijke vogelrijkdom. In de embryonale duinen broeden onder meer strandplevier en bontbekplevier, in de oudere duinen blauwe kiekendief, velduil en tapuit, en in de valleien met duinplassen dodaars, bruine kiekendief, paapje en rietzanger.

De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling zijn opgenomen in bijlage 3.

De belangrijkste doelstelling voor het Natura 2000 gebied zijn:

- **Grijze duinen**
Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *³H2130, ook als habitat van tapuit A277, velduil A222 en blauwe kiekendief A082, door teengaan vergrassing en verstruweling.
- **Open vochtige duinvalleien, inclusief vochtige duinbossen**
Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (*kalkrijk*) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van roerdomp A021, lepelaar A034, blauwe kiekendief A082, velduil A222, noordse woelmuis *H1340, nauwe korfslak H1014 en groenknolorchis H1903 (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Meer ruimte voor duinbossen (*vochtig*) H2180_B.
- **Graslanden**
Ontwikkeling heischrale graslanden *H6230, grijze duinen (*heischraal*) H2130_C en blauwgraslanden H6410 op kansrijke locaties.
- **Gradiënt binnenduintrand**

³ *prioritaire soort of habitatype

Herstel hydrologie/vochtgradiënt duinbossen (*binnenduinrand*) H2180_C, heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410.

In algemene zin dient er ruimte te zijn voor natuurlijke verstuing: witte duinen H2120 en embryonale duinen H2110, onder meer van belang als habitat voor kleine mantelmeeuw A183, dwergstern A195, bontbekplevier A137 en strandplevier A138. Aandacht voor samenhangend landschap met een aantal gradiënten en mozaïeken door versterken van noord-zuid gradiënt en samenhang daarbinnen, herstel gradiënt van zeereep-binnenduinrand: droog-nat, meer of minder wind, meer of minder zout, jong-oud, behoud en herstel van mozaïeken: open-dicht, hoog-laag, behoud en herstel van rust en donker voor fauna en het versterken samenhang met Noordzee, Wadden en Delta én met Meren en Moerassen.

3.2.2 Noordzeekustzone

Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is op 7 december 2004 aangewezen als habitatrichtlijngebied. Vogelrichtlijngebied en op 7 december 2004 aangemeld als Habitatrichtlijngebied en op 7 april 2005 ook als Vogelrichtlijngebied. Het gebied is op 26 februari 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

Het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone bestaat uit de kustwateren van de Noordzee tussen Bergen Eems. De zeewaartse grens ligt op de doorgaande NAP -20 meter dieptelijn. Op de Waddeneilanden behoren de stranden tot aan de duinvoet tot de Noordzeekustzone. Hierdoor is de grens dynamisch: bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee. De Noordzeekustzone is een gebied met ondiepe kustwateren, ondiepten, (permanent overstromde) zandbanken en zandstranden waar wind en water zorgen voor veel dynamiek. Het gebied is hierdoor belangrijk voor verschillende vissen, zeezoogdieren en kust- en zeevogels.

De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone zijn opgenomen in bijlage 4.

De belangrijkste doelstellingen voor het Natura 2000 gebied zijn:

- Permanent overstromde zandbanken

Behoud zee-ecosysteem met permanent overstromde zandbanken (Noordzeekustzone) H110_B, als habitat voor zwarte zee-eend A065, roodkeelduiker A001, topper A062 en eider A063, met bodems van verschillende ouderdom en meer natuurlijke opbouw van vispopulaties.

- Zeezoogdieren

Verbetering kwaliteit leefgebied zeezoogdieren.

- Slikken en platen

Behoud slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedvogels zoals voor bonte strandloper A149, rosse grutto A157, scholekster A130, kanoet

A143, steenloper A169 en eider A063 en rustgebieden voor gewone zeehond H1365 en grijze zeehond H1364.

- Rustplaatsen en voortplantingshabitat

Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen H2110) voor bontbekplevier A137, strandplevier A138, kluut A132, grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193 en grijze zeehond H1364.

In algemene zin is er voor dit gebied een opgave voor landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Noordzee, Waddenzee en Delta). Behoud of herstel ruimtelijke samenhang diep water, kreken, geulen, ondiep water, platen, kwelders of schorren, stranden en bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen. Behoud openheid, rust en donkerte. Voor vogels betekent dit voldoende rust en ruimte om te foerageren en voldoende rustige hoogwater-vluchtplaatsen op korte afstand van foerageergebieden in het intergetijdengebied.

3.3

Toetsing

Voor de Natura 2000-gebieden zijn in de aanwijzingsbesluiten instandhoudingsdoelen opgenomen. De instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone worden weergegeven in bijlage 3 en 4. Deze instandhoudingsdoelstellingen hebben betrekking op een aantal habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. De plannen worden hieronder getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van de relevante Natura 2000-gebieden.

3.3.1 Relevante habitattypen en soorten

In de nabijheid van het plangebied komt volgens de beheertypenkaart in de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone het habitatype H2120 Witte duinen voor, wat wordt gedomineerd door helm. Inderdaad bestaat de duinvegetatie net ten noorden van het plangebied uit een typische witte duinvegetatie, al is de vegetatie wel plaatselijk licht verruigd met onder meer brandnetels. In Natura 2000-gebied Noordzeekustzone komen daarnaast ter hoogte van het plangebied de habitattypen H2110 Embryonale duinen en H1140B Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone) voor. De overige voor deze gebieden aangewezen habitattypen worden niet aangegeven op de beheertypenkaart in de nabijheid van het plangebied.

Het nabij het plangebied gelegen deel van Natura 2000-gebied Duinen Terschelling is ongeschikt voor de aangewezen habitatsoorten drijvende waterweegbree en groenknolorchis die zijn aangewezen op vochtige tot natte groeiomstandigheden. Voor de aangewezen broedvogelsoorten ontbreekt geschikt broedbiotoop en/of is teveel verstoring aanwezig rond het plangebied

door de ligging naast de bebouwing van Midsland aan Zee ten zuiden en de drukke strandopgang ten oosten van het plangebied.

De invloedsfeer van het plan reikt niet tot de Noordzee, zodat negatieve effecten op de voor Natura 2000-gebied Noordzeekustzone aangewezen vissoorten uitgesloten zijn. Het zelfde geldt voor zeezoogdieren, waarvoor de Noordzeekust ter hoogte van het plangebied bovendien geen belangrijke functie vervult. Zo zijn geen belangrijke rustplaatsen voor zeehonden aanwezig aan de noordrand van Terschelling (kaart 7 beheerplan Natura 2000-gebied Noordzeekustzone).

De aangewezen broedvogelsoorten bontbekplevier, strandplevier en dwergstern zijn zeer gevoelig voor verstoring van nestplaatsen. Het plangebied ligt op grote afstand van kolonies van sterns (kaart 8 beheerplan Natura 2000-gebied Noordzeekustzone). Dwergstern broedt op Terschelling op de Noordsvaarder en de oostpunt van de Boschplaat op grote afstand van het plangebied. Hetzelfde geldt voor de strandplevier (Zumkehr 2013). Deze soorten worden hieronder niet nader behandeld. Bontbekplevier broedt sinds 2000 vrijwel niet meer langs het Noordzeestrand op Terschelling en er zijn geen broedgevallen meer aangetroffen binnen twee kilometer van het plangebied (Zumkehr, 2013). Volledigheidshalve wordt deze soort in onderstaande effectbeoordeling behandeld.

Van de aangewezen niet-broedvogels kunnen enkele soorten op het Noordzeestrand ter hoogte van het plangebied foerageren. Dit geldt met name voor drieteenstrandloper die graag langs de waterlijn op zandstranden foerageert. Andere aangewezen steltlopersoorten zijn hooguit in lage aantallen op het strand ter hoogte van het plangebied te verwachten. De effecten op aangewezen niet-broedvogelsoorten worden hieronder behandeld.

3.3.2 Oppervlakteverlies en versnippering

Hiervan is sprake als er een afname is van beschikbaar oppervlak van leefgebied voor soorten en/of habitatype of als habitats en/of het leefgebied van soorten uiteenvallen. Ook optische verstoring en verstoring door geluid, licht en trilling kunnen zorgen voor oppervlakteverlies en versnippering van het leefgebied van aangewezen soorten. Deze effecten worden hieronder echter separaat behandeld.

De werkzaamheden vinden volledig plaats buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden, zodat oppervlakteverlies en versnippering als gevolg van de plannen niet aan de orde zijn.

3.3.3 Verontreiniging

Hiervan is sprake wanneer als gevolg van menselijke activiteiten verhoogde concentraties van stoffen in een Natura 2000-gebied terechtkomen die een negatief effect kunnen hebben op aangewezen soorten of habitatypen. De effecten van de uitstoot van stikstof worden separaat behandeld (paragraaf 3.3.10) en worden dan ook niet uitgewerkt in deze paragraaf.

De werkzaamheden tijdens de aanlegfase vinden volledig plaats buiten de begrenzing van beschermde Natura 2000-gebieden. Het plan betreft de bouw van een klein hotel zonder kelders, zodat bij uitvoering van het plan geen graafwerkzaamheden tot het grondwaterniveau aan de orde zijn. Uitspoeling van schadelijke stoffen richting de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone zal dan ook niet optreden.

In de gebruiksfase is geen verontreiniging van het nabijgelegen Natura 2000-gebied aan de orde, aangezien het gebouw als hotel in gebruik genomen wordt. Het plan maakt geen vestiging van bedrijven mogelijk die verontreiniging kunnen veroorzaken.

Negatieve effecten op aangewezen soorten en habitattypen als gevolg van verontreiniging zijn niet aan de orde.

3.3.4 Verdroging

Hiervan kan sprake zijn wanneer de grondwaterstand in Natura 2000 gebied als gevolg van menselijke activiteiten (tijdelijk) lager is dan gewenst.

De bouw van kelders blijft achterwege en de bouwwerkzaamheden vinden plaats in droog duingebied. Tijdens de aanlegfase zijn daarom geen werkzaamheden nodig die de grondwaterstand kunnen beïnvloeden, zoals bronbemaling. Ook tijdens de gebruiksfase vindt geen grondwateronttrekking plaats, zodat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden als gevolg van verdroging uitgesloten zijn.

3.3.5 Geluid

Hierbij gaat het om verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen, veroorzaakt door menselijke activiteiten. Onder meer vogels, vissen en zeezoogdieren zijn in meer of mindere mate gevoelig voor verstoring door geluid.

Voor geluid geldt dat er in de bestaande situatie al een bepaalde mate van geluidsbelasting rond het plangebied aanwezig is. Daarbij gaat het vooral om de aanwezigheid van recreanten. Het plangebied ligt namelijk direct ten westen van een belangrijke strandopgang en grenst aan de bebouwing van Midsland aan Zee (met name recreatiewoningen). Daarnaast ligt ten noorden van het plangebied een strandpaviljoen wat een aantrekkende werking heeft op recreanten uit te omgeving.

BESTAANDE SITUATIE

Tijdens de aanlegfase wordt geluid geproduceerd, doordat de bouwwerkzaamheden in de buitenlucht plaatsvinden. Hierbij is het belangrijk dat er geen heilwerkzaamheden plaatsvinden die veel geluidsverstoring kunnen veroorzaken. Het gaat hierbij om licht verhoogde geluidsniveaus, waarbij in tegenstelling tot geluid in de gebruiksfase sprake is van tijdelijk geluid.

GELUID IN AANLEGFASE

Het plangebied ligt nabij een strandopgang met strandpaviljoen en grenst aan de bebouwing van Midsland aan Zee, waardoor in de huidige situatie al sprake

is van een relatief grote verstoringzone van geluid. Hierdoor zijn de nabij het plangebied gelegen delen van Natura 2000-gebied Noordzeekustzone ongeschikt als broedplaats voor bontbekplevier. De tijdelijke geluidsverstoring tijdens de aanlegfase zal daarom niet leiden tot negatieve effecten op aangewezen broedvogelsoorten.

Voor de niet-broedvogelsoorten geldt dat enkele aangewezen steltlopersoorten waaronder drieteenstrandloper kunnen foerageren langs de Noordzee. Deze soorten zijn niet zeer gevoelig voor geluidverstoring. Zo is de drieteenstrandloper, waarvoor het Noordzeestrand een belangrijk foerageergebied vormt (Zumkehr, 2013), niet gevoelig voor geluidsverstoring. Het plangebied ligt op ruime afstand van de Noordzee, zodat de geluidsniveaus ter hoogte van foerageergebied van aangewezen niet-broedvogels laag zijn, te meer omdat geen heiwerkzaamheden plaatsvinden waarbij sprake is van hoge geluidsniveaus. Door de korte periode, het relatief lage geluidsniveau en gezien het feit dat de aangewezen niet-broedvogels niet zeer gevoelig zijn voor geluidsverstoring, zal dit niet leiden tot een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de aangewezen niet-broedvogelsoorten.

GELUID IN GEBRUIKSFASE

In de gebruiksfase zal met name geluid geproduceerd worden door bezoekers die per auto, fiets of lopend van en naar het hotel komen. De geluidsniveaus zullen daardoor veel lager zijn dan het geluid in de aanlegfase.

Het plangebied ligt direct naast een drukke strandopgang met strandpaviljoen De Branding en binnen een kilometer ten westen en oosten van het plangebied liggen nog meer strandopgangen. Het Noordzeestrand van Midsland aan Zee is een van de drukst bezochte recreatiestranden van Terschelling (Zumkehr, 2013). Door de hoge recreatieve druk vormt het strand in de nabijheid van het plangebied geen geschikt broedgebied voor bontbekplevier.

De hotelgasten zullen het strand betreden via de naast het hotel gelegen strandopgang en zullen zich van daaruit over het strand verspreiden. Gezien de huidige hoge recreatiedruk en de grootte van het hotel zal dit leiden tot een zeer geringe toename van het aantal recreanten op het strand. Daarom en doordat de recreanten zich niet zullen concentreren op één punt zal het plan niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van het strand als foerageergebied voor drieteenstrandloper en andere aangewezen niet-broedvogelsoorten.

3.3.6 Licht

Hierbij gaat het om verstoring door kunstmatige lichtbronnen.

Ten aanzien van licht zijn een aantal zaken van belang. In de eerste plaats de reeds aanwezige lichtbronnen rond het plangebied door de ligging naast de bebouwing van Midsland aan Zee, in de tweede plaats de aanwezigheid van voor licht verstoring gevoelige fauna van belang en in de derde plaats de afstand van de lichtbron tot verstoring gevoelige soorten.

Zoals in paragraaf 3.3.5 hierboven wordt aangegeven, komen in de omgeving van het plangebied geen aangewezen broedvogels voor en zijn op het Noordzeestrand ter hoogte van het plangebied uitsluitend enkele aangewezen niet-broedvogels te verwachten. De te verwachten soorten zijn gevoelig voor lichtverstoring, maar niet zeer gevoelig (zie bijlage 6). Door de forse afstand tussen het Noordzeestrand en het plangebied en de aard van het plan zijn als gevolg van lichtverstoring zeker geen negatieve effecten op aangewezen niet-broedvogels aan de orde.

3.3.7 Trilling

Hierbij gaat het om verstoring door trillingen in bodem en water die veroorzaakt worden door menselijke activiteiten.

De enige trillingen die zouden kunnen optreden als gevolg van het plan zijn trillingen tijdens heiwerkzaamheden. Doordat bij het plan geen sprake is van heiwerkzaamheden, kunnen trillingen als gevolg van het plan uitgesloten worden. Negatieve effecten op aangewezen soorten als gevolg van verstoring door trillingen tijdens heiwerkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde.

3.3.8 Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Een deel van de aangewezen broedvogels en niet-broedvogels van Natura 2000-gebied Duinen Terschelling en Noordzeekustzone is gevoelig voor verstoring door optische verstoring (zie bijlage 5 en 6). Zoals bij geluidsverstoring wordt aangegeven, is om het plangebied al sprake van relatief veel verstoring door de ligging naast de bebouwing van Midsland aan Zee en een belangrijke strandopgang en de ligging nabij een strandpaviljoen. Daardoor zijn in de nabijheid van het plangebied geen verstoringsgevoelige soorten te verwachten. Negatieve effecten op aangewezen soorten als gevolg van optische verstoring zijn dan ook uitgesloten tijdens de aanlegfase waarbij uitsluitend het plangebied en de toegangsweg direct ten oosten betrokken zijn.

Voor de gebruiksfase geldt dat de hotelgasten ook kunnen recreëren op het strand. Doordat het Noordzeestrand van Midsland aan Zee een van de drukst bezochte recreatiestranden van Terschelling is (Zumkehr, 2013), zal het plan gezien de grootte van het hotel slechts leiden tot een zeer geringe toename van het aantal recreanten. Deze zullen zich bovendien over het strand verspreiden en niet concentreren op één punt. Een (significant) negatief effect op de aangewezen niet-broedvogelsoorten door optische verstoring zal dan ook niet optreden.

3.3.9 Mechanische effecten

Hiervan is sprake wanneer als gevolg van mechanische activiteiten effecten negatieve effecten op soorten en/of habitats optreden. Hierbij kan gedacht worden aan betreding, luchtwervelingen of golfslag.

De werkzaamheden tijdens de aanlegfase vinden plaats op enige afstand van Natura 2000-gebieden. De werkzaamheden bestaan uit reguliere bouwwerkzaamheden die geen mechanische effecten veroorzaken in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone.

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van mechanische effecten door betreding van aangewezen habitattypen door hotelgasten. Het plangebied wordt ontsloten door de bestaande strandopgang, zodat hotelgasten via de bestaande toegangsweg het strand kunnen betreden zonder de habitattypen H2110 Embryonale duinen en H2120 Witte duinen te betreden. Wel is er een kans dat hotelgasten het habitatype H1140B Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone) betreden. Dit habitatype is echter niet gevoelig voor betreding door recreanten.

Negatieve effecten op aangewezen soorten of habitats van Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone als gevolg van mechanische effecten treden niet op.

3.3.10 Vermesting en verzuring

In het kader van de plannen is een AERIUS-berekening uitgevoerd voor de aanlegfase en gebruiksfase. Naar aanleiding van de AERIUS-berekening is een separate voortoets voor het aspect stikstof uitgevoerd. Zowel de AERIUS-berekeningen als de voortoets voor stikstof zijn als bijlage aan de toelichting van het bestemmingsplan toegevoegd. Effecten van vermisting en verzuring door stikstofdepositie worden in deze voortoets dan ook niet nader beoordeeld.

3.4

Cumulatie

Hiervoor zijn de effecten van het plan op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Terschelling beschreven. De effecten van het plan in combinatie met andere ontwikkelingen buiten het plangebied zouden echter ook in cumulatie kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. In de omgeving van het plangebied zijn nauwelijks nieuwe ontwikkelingen voorzien. In het bestemmingsplan Midsland aan Zee dat in 2012 is vastgesteld wordt de bouw van één nieuwe recreatiewoning aan de zuidoostzijde van Midsland aan Zee mogelijk gemaakt. Andere ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied die in cumulatie kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde Natura 2000-gebieden zijn niet voorzien. De bouw van 1 recreatiewoning betreft een dermate kleine ingreep dat de activiteit

niet zorgt voor (significant) negatieve effecten door cumulatie met het voorgenomen plan.

3.5

Conclusies

Het plan, al dan niet in cumulatie met ander plannen, leidt niet tot significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden. Het plan is niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wnb, zodat geen vergunning van de Wnb hoeft te worden aangevraagd.

4

Provinciaal natuurbeleid

4.1

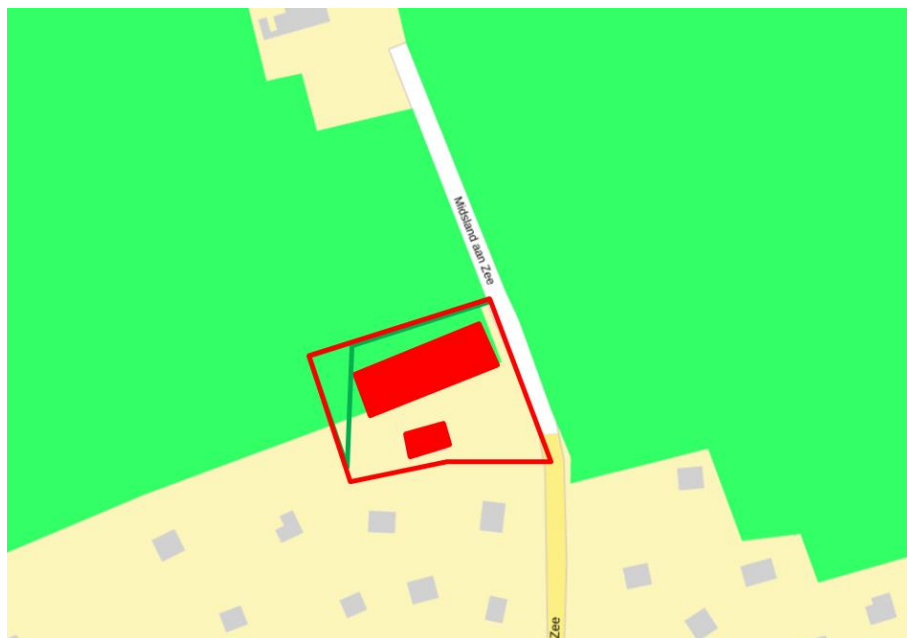
Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUURNETWERK NEDER-
LAND

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten het NNN bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied. Hieronder vallen de gebieden die zijn aangewezen als 'weidevogelkansgebied' of 'weidevogelparel'.

NATUUR BUITEN HET NNN

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rode lijn) met bouwvlakken (rood) ten opzichte van het NNN zoals vastgelegd in Verordening Romte Fryslân 2014. Het deel van het NNN ten westen van de groene lijn wordt bestemd als natuur en blijft bij het plan behouden. (Bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

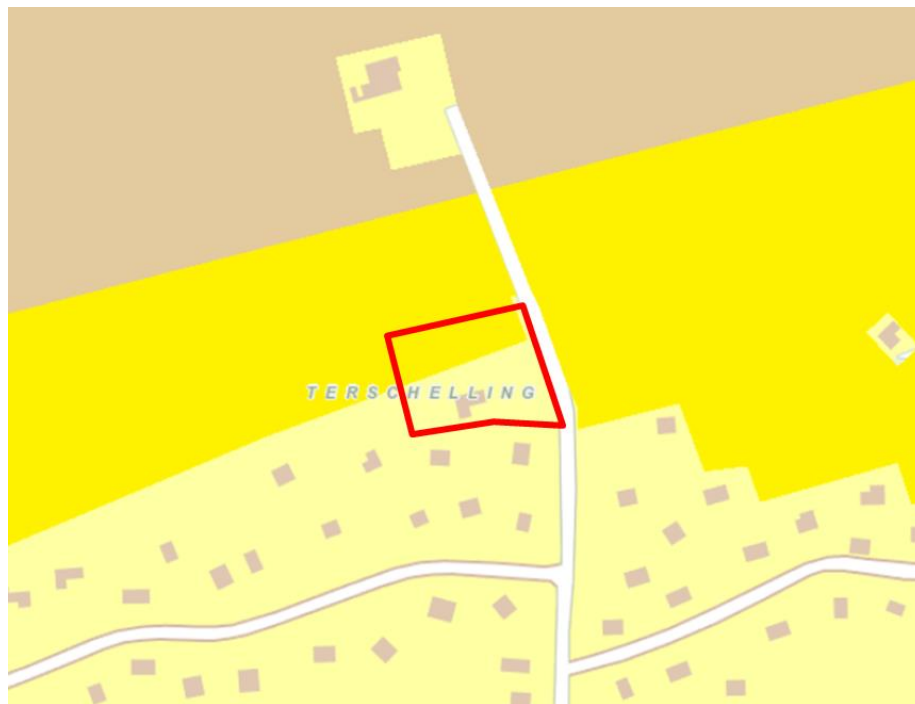
4.2

Inventarisatie

NATUURNETWERK NEDER-
LAND

De noordzijde van het plangebied vormt onderdeel van het NNN. Dit NNN-gebied omvat verder het duingebied ten noorden, westen en oosten van het plangebied. De zuidzijde van het plangebied is niet aangewezen als NNN (zie figuur 3).

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn in Fryslân vastgelegd in het provinciale Natuurbeheerplan. Op de bij het Natuurbeheerplan behorende beheertypenkaart worden alle bestaande natuur, nog te ontwikkelen (begrensde) natuur, alle agrarische natuur en de landschapselementen aangegeven en getypeerd volgens de Index Natuur en Landschap. Op basis van het Natuurbeheerplan is binnen het plangebied gelegen deel van het NNN aangewezen als beheertype/ambitietype N08.02 - Open duin (zie figuur 4). Dit komt goed overeen met de huidige duinvegetatie in het plangebied.

Figuur 4. Aangewezen beheertypen van het NNN. (Bron: Natuurbeheerplan 2017; <http://www.fryslan.frl>)

Geel: N08.02 - Open duin

Beige: N08.01 Strand en embryonaal duin

Het beheertype Open duin omvat kustduinen met structuurrijke vegetaties en onbegroeide delen, waarin processen als verstuiving en begrazing zorgen voor variatie. Open duin bestaat uit een afwisseling van lage mos- en korstmosrijke vegetaties, grazige vegetaties, kruidenrijke duingraslanden, zoomvegetaties, ruigtes en laag struweel (Portaal natuur en Landschap; geraadpleegd op 17-02-2017).

De dichtstbijzijnde gebieden die zijn aangewezen als ‘natuur buiten het NNN’ liggen op circa 1,7 kilometer ten zuidoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied ligt op ruim 2 kilometer ten zuiden van het plangebied. Tussen het plangebied en deze gebieden ligt de bebouwde kom van West-Terschelling.

4.3

Toetsing

4.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Een ruimtelijk plan mag op basis van de Verordening Romte Fryslân 2014 geen activiteiten of ontwikkelingen mogelijk maken die leiden tot:

- een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN;
- een significante vermindering van de oppervlakte van het NNN;
- een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNN.

Doordat oppervlak van het NNN wordt bebouwd, zijn negatieve effecten op de het NNN niet op voorhand uitgesloten. De effecten van het plan op het NNN zijn in een separate notitie nader uitgewerkt die als bijlage is toegevoegd aan de toelichting op het bestemmingsplan.

Uit deze analyse komt naar voren dat bij de bouw van een hotel in het plangebied een klein oppervlak van het NNN verloren gaat wat onderdeel vormt van het beheertype N08.02 Open duin. Uit de inventarisatie van de natuurwaarden in het aan te tasten gebied komt naar voren dat de natuurwaarden ter plaatse laag zijn, zowel wanneer wordt gekeken naar de vegetatie als wanneer gekeken wordt naar de aanwezigheid van kenmerkende en/of beschermde dier- en plantensoorten. Gezien deze uitkomst en gezien de geringe aantasting van het NNN (ook in vergelijking met het omringende NNN-gebied) is geen sprake van een significante aantasting van het NNN, zowel in termen van oppervlakteverlies als in verlies van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Het plan zorgt ook niet voor een toename van versnippering van het NNN, zodat ook geen sprake is van een significant negatief effect op de samenhang van NNN-gebieden.

Het plan is daarmee niet in strijd met de bescherming van het NNN op grond van de Verordening Romte Fryslân 2014.

4.3.2 Natuur buiten het NNN

Gezien de ligging van het plangebied op grote afstand van gebieden die zijn aangewezen als natuur buiten het NNN en de aard van de ontwikkelingen, zijn geen negatieve effecten op natuur buiten het NNN te verwachten. De activiteit is daarmee op dit punt niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân 2014.

Gezien de ligging van het plangebied op grote afstand van gebieden die zijn aangewezen als weidevogelkansgebied, de aard van de ontwikkelingen en het tussengelegen gebied, zijn geen negatieve effecten op weidevogelkansgebieden te verwachten. De activiteit is daarmee ook niet in strijd met het weidevogelbeleid uit de Verordening Romte Fryslân 2014.

4.4

Conclusie

Het plan leidt niet tot een significant negatief effect op het oppervlakte en de samenhang van het NNN en leidt niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN binnen het plangebied. Het plan is daarmee niet in strijd met de bescherming van het NNN op grond van de Verordening Romte Fryslân 2014. Negatieve effecten op 'natuur buiten het NNN' en weidevogelkansgebied treden niet op.

De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân 2014.

S o o r t e n b e s c h e r m i n g

5

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in de Wet natuurbescherming. De bescherming van flora en faunasoorten is in de Wnb opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

WET- EN REGELGEVING

- Strikt beschermde soorten:
 - Soorten van de Vogelrichtlijn (art. 3.1);
 - Soorten van de Habitatrichtlijn (art. 3.5).
- Overige beschermde soorten:
 - Nationaal beschermde soorten (art. 3.10).

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken, en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen.

BESCHERMINGSREGIME

Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijk invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Echter, voor vogels die staan in bijlage II van de Conventie van Bern geldt deze uitzondering niet. Daarnaast is er een lijst met jaarrond beschermde broedvogelnesten. Dat houdt in dat voor de op deze lijst genoemde vogelsoorten de nestplaats ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk. Wel kunnen provincies bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 verlenen voor deze soorten. Deze zogenaamde vrijstellingslijsten zijn opgenomen in de provinciale verordeningen en komen tussen de provincies grotendeels overeen. De provincie Fryslân heeft in haar 'Verordening vrijstelling' opgenomen dat voor in totaal 24 soorten een vrijstelling geldt van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid uit de Wnb. Een overzicht van deze soorten is opgenomen in bijlage 1.

Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn in de literatuurlijst opgenomen. Op 6 februari 2017 is het uitvoerportaal 'quickscanhulp.nl' van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd (zie bijlage 2). Gegevens uit de geraadpleegde bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

VELDBEZOEK	Het plangebied is op 13 juli, 16 augustus en 20 september 2017 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 7.1 Veldbezoek).
BESCHRIJVING RESULTATEN	Op basis van de verzamelde informatie middels bronnen- en veldonderzoek, bekende ecologische principes en expert judgment volgt onderstaand per soortgroep een beschrijving van de (te verwachten) effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Indien het nemen van vervolgstappen (zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing) nodig is, wordt dit eveneens vermeld.

5.1

Planten

INVENTARISATIE	Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van twee beschermde plantensoorten bekend, te weten bokkenorchis en dennenorchis (zie bijlage 2). Bokkenorchis groeit in kalkrijke schraalgraslanden en is tijdens de veldbezoeken niet aangetroffen in het plangebied. Dennenorchis groeit in (dennen)bossen en is door het ontbreken van bomen uit te sluiten binnen het plangebied. Ook andere beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. In het plangebied is voornamelijk veel helmgras aanwezig. Naast helm zijn in het plangebied andere plantensoorten aangetroffen die typisch zijn voor (duin)graslanden, zoals gewone rolklaver, kleine leeuwentand, rood zwenkgras, schapenzuring en duinviooltje. Plaatselijk is de vegetatie verruigd en zijn soorten als akkerdistel, grote brandnetel keizerskaars en slangenkruid aanwezig. Opgaande beplanting is beperkt tot enkele vlierstruiken.
EFFECTBEOORDELING	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De uit de omgeving bekende soorten komen niet in het plangebied voor. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde planten is in voorliggende situatie niet nodig.

5.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE	Uit de gegevens van de NDFF komt het voorkomen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger naar voren in de omgeving van het plangebied. Het kleine gebouw aan de zuidzijde van het plangebied is opgetrokken uit bakstenen en heeft een plat dak van beton. Het gebouwtje biedt geen voor
----------------	---

vleermuizen geschikte invliegopeningen. Zo is het gebouwtje afgesloten met goed sluitende deuren. Door het ontbreken van bomen kunnen ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uitgesloten worden in het plangebied.

Het plangebied heeft door het vrijwel ontbreken van opgaande beplanting ook relatief weinig waarde voor foeragerende vleermuizen. Er zijn geen lineaire structuren, zoals brede watergangen of bomenrijen aanwezig die onderdeel kunnen vormen van een essentiële vliegroute van vleermuizen.

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde. Er gaan geen fysieke verblijfplaatsen verloren en ook is geen sprake van negatieve effecten op het foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen.

EFFECTBEOORDELING

Als gevolg van het plan zullen geen verbodsovertredingen ten aanzien van vleermuizen optreden.

5.3

Zoogdieren – overige

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de zeezoogdiersoorten gewone en grijze zeehond bekend. Daarnaast zijn vijf beschermde grondgebonden zoogdiersoorten bekend, te weten bosmuis, egel, haas, konijn en ree (NDFF, zie bijlage 2).

INVENTARISATIE

In het kader van de Voortoets Natura 2000 zijn de effecten van de plannen op gewone en grijze zeehond al getoetst. Hier wordt aangegeven dat langs de kust van de Noordzee ten noorden van Terschelling geen voor zeehonden belangrijke gebieden, zoals rustplaatsen aanwezig zijn. De plannen worden uitgevoerd op grote afstand van de Noordzee. Negatieve effecten op zeehond en grijze zeehond als gevolg van het plan zijn uitgesloten.

EFFECTBEOORDELING

In het plangebied zijn verblijfplaatsen en uitwerpselen van konijn aanwezig. Daarnaast kunnen soorten als bosmuis en egel in het plangebied voorkomen. Als gevolg van het plan zullen verblijfplaatsen van konijn en mogelijk enkele andere algemene grondgebonden zoogdiersoorten vernietigd worden. Ook kunnen enkele dieren gedood worden. Voor de uit de omgeving bekende grondgebonden zoogdiersoorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van artikel 3.10 lid 1 van de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie ook bijlage 1). Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

5.4

Vogels

INVENTARISATIE Het gebouwtje in het plangebied is ontoegankelijk voor vogels waaronder soorten met jaarrond beschermde nesten als huismus doordat invliegopeningen ontbreken. Doordat ook bomen ontbreken zijn nesten van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uitgesloten in het plangebied. Hooguit vormt het plangebied een zeer klein onderdeel van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten als buizerd.

In het plangebied is hooguit geschikt broedgebied aanwezig voor enkele vogelsoorten die kunnen broeden in duingrasland, zoals graspieper die tijdens enkele veldbezoeken zijn waargenomen. Door de ligging naast de strandopgang en recreatiewoningen zijn geen verstoringsevoelige broedvogels in het plangebied te verwachten.

EFFECTBEOORDELING Voor te verwachten vogels met jaarrond beschermde nesten vormt het plangebied hooguit een zeer klein onderdeel van het foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en hoogwaardig foerageergebied aanwezig.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden (Wnb art. 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen of door de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te voeren. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

5.5

Amfibieën en vissen

INVENTARISATIE In het plangebied ontbreekt oppervlaktewater, zodat voortplanting van beschermde amfibieën- en vissoorten uitgesloten is. Ook in de ruime omgeving van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, zodat het plangebied geen functie vervult voor beschermde amfibieën en vissen.

EFFECTBEOORDELING Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan.

In het plangebied zijn geen beschermde amfibieën en vissen aangetroffen of te verwachten. De uit de omgeving bekende soorten komen niet in het plangebied

voor. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde soorten is in voorliggende situatie niet nodig.

5.6

Reptielen

Uit het raadplegen van de NDFF (bijlage 1) komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen van levendbarende hagedis en zandhagedis bekend zijn. Voor levendbarende hagedis, een soort van (duin)heideterreinen en structuurrijke ruigtes, ontbreekt geschikt leefgebied binnen het plangebied en in het aan het plangebied grenzende duingebied.

INVENTARISATIE

Van zandhagedis is een kleine populatie bekend uit de omgeving van het plangebied. De soort wordt voornamelijk aangetroffen in de buitenduinen tussen Midslaan aan Zee en Paal 8 en in de buitenduinen tussen Midslaan aan Zee en Formerum (Zumkehr, 2013). Voor zandhagedis is potentieel geschikt biotoop aanwezig binnen het plangebied door de afwisseling van helmvegetatie en open zandige plekken. Daarom is in de zomer van 2017 nader onderzoek naar deze soort uitgevoerd. De methode en resultaten van het onderzoek worden hieronder beschreven.

Het onderzoek naar de zandhagedis is uitgevoerd volgens de soortenstandaard zandhagedis (RVO, 2014⁴) en de conceptprotocollen voor onderzoek naar beschermde soorten van het Netwerk Groene Bureaus (NGB): drie veldbezoeken, waarvan twee in de optimale periode in augustus en september bij zonnige tot half bewolkte omstandigheden, een temperatuur van 12-20 °C en een wind van < 5 Bft.

METHODE

Ten behoeve van de inventarisatie is het plangebied en de omgeving van het plangebied op 13 juli, 16 augustus en 20 september 2017 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv. De weersomstandigheden tijdens de bezoeken worden weergegeven in paragraaf 7.1. Tijdens de inventarisaties is het plangebied en de omgeving te voet doorkruist, waarbij specifiek is gelet op de aanwezige duinhellinkjes met een afwisseling van open zand het (helm)gras die geschikt lijken voor zandhagedis.

Tijdens de inventarisatierondes zijn geen zandhagedissen in het plangebied waargenomen. Ook in de duinen grenzend aan het plangebied zijn geen zandhagedissen aangetroffen. Dit is in overeenstemming met het onderzoek dat in april 2013 in het plangebied en omgeving is uitgevoerd, waarbij eveneens geen zandhagedissen zijn aangetroffen (Zumkehr, 2013). Op basis van het soortgericht onderzoek kan worden geconcludeerd dat zandhagedis niet voorkomt in het plangebied en het aangrenzende duingebied.

RESULTATEN

⁴ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2014) Soortenstandaard Zandhagedis *Lacerta agilis*, versie 2.0.

EFFECTBEOORDELING

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Uit de inventarisatie komt naar voren dat beschermde reptielensoorten ontbreken in het plangebied, zodat geen sprake is van een verbodsovertreding van de Wnb. Het aanvragen van een ontheffing van de Wnb voor beschermde reptielen is niet nodig naar aanleiding van het plan.

5.7

Ongewervelden

INVENTARISATIE

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde ongewervelden duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder, zilveren maan en kommavlinder bekend (Quickscanhulp.nl; zie bijlage 2). De duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder en zilveren maan zijn aangewezen op vegetaties met een hoge dichtheid aan viooltjes, die als waardplant dienen. In het plangebied zijn slechts twee planten van het duinviooltje aangetroffen. Geschikt voortplantingshabitat voor de genoemde soorten ontbreekt in het plangebied. Hooguit wordt incidenteel een zwervend exemplaar binnen het plangebied verwacht.

Binnen het plangebied is wel potentieel leefgebied voor kommavlinder aanwezig die is aangewezen op bijzonder schrale vegetaties met smalbladige grassen die als waardplant dienen. Grote delen van het plangebied zijn begroeid met een hoge en dichte helmvegetatie die ongeschikt is voor kommavlinder. Door vraat- en graafactiviteiten van konijnen is echter plaatselijk een geschikte vegetatie voor kommavlinder aanwezig met geschikte waardplanten als rood zwenkgras. Daarom is soortgericht onderzoek uitgevoerd om te bepalen of kommavlinder voorkomt binnen het plangebied. De methode en resultaten van het onderzoek worden hieronder beschreven.

METHODE

Het onderzoek naar de kommavlinder is uitgevoerd door middel van 2 veldbezoeken tijdens de vliegtijd, waarbij specifiek is gelet op de aanwezigheid van vlinders. De bezoeken zijn uitgevoerd op 13 juli 2017 tijdens het begin van de vliegtijd en op 16 augustus tijdens de hoofdvliegtijd.

Daarnaast is tijdens twee bezoeken op 16 augustus en 20 september gelet op de aanwezigheid van eitjes van kommavlinder. De eitjes van de kommavlinder zijn wit en steken duidelijk af ten opzichte van de grassprietten van de waardplanten. Daardoor zijn de eitjes relatief eenvoudig te inventariseren. De aan- of afwezigheid van eitjes biedt bovendien informatie over het gebruik van een gebied als voortplantingsplaats voor kommavlinder, terwijl dit bij vlinderwaarnemingen lang niet altijd duidelijk is. Bij het onderzoek zijn alleen smalbladige grassoorten bekeken, aangezien de kommavlinder vrijwel uitsluitend eitjes legt op dergelijke grassoorten.

De veldbezoeken vonden plaats tijdens goede weersomstandigheden bij zonnig weer, goede temperaturen en weinig wind. De telomstandigheden zijn omschreven in paragraaf 7.1 veldbezoeken.

Tijdens de inventarisatierondes voor kommavlinder zijn geen kommavlinders in het plangebied aangetroffen. Ook in het duingebied om het plangebied zijn geen kommavlinders waargenomen, hoewel de veldbezoeken plaatsvonden tijdens voor vlinders goede weersomstandigheden. In het plangebied zijn tijdens beide bezoeken ook geen eitjes van kommavlinder aangetroffen. De hoeveelheid geschikt leefgebied voor kommavlinder binnen het plangebied is ook beperkt, doordat grote delen van het plangebied worden gedomineerd door een hoge en dichte vegetatie met helmgras die ongeschikt is voor kommavlinders. Op basis van het soortgericht onderzoek kan worden geconcludeerd dat kommavlinder niet voorkomt in het plangebied.

RESULTATEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep ongewervelden ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen treden geen effecten op beschermde soorten op.

EFFECTBEOORDELING

Conclusie en consequenties

6.1

Beschermde gebieden

Wet natuurbescherming

Het plan, al dan niet in cumulatie met ander plannen, leidt niet tot significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden. Het plan is niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wnb, zodat geen vergunning van de Wnb hoeft te worden aangevraagd.

Verordening Romte Fryslân

Het plan leidt niet tot een significant negatief effect op het oppervlakte en de samenhang van het NNN en leidt niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN binnen het plangebied. Het plan is daarmee niet in strijd met de bescherming van het NNN op grond van de Verordening Romte Fryslân 2014. Negatieve effecten op 'natuur buiten het NNN' en weidevogelkansgebied treden niet op.

De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân 2014.

6.2

Beschermde soorten

Planten

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De uit de omgeving bekende soorten komen niet in het plangebied voor. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde planten is in voorliggende situatie niet nodig.

Zoogdieren

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde. Er gaan geen fysieke verblijfplaatsen verloren en ook is geen sprake van negatieve effecten op het foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen. Voor de te verwachten soorten is bovendien in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied aanwezig in de omgeving van het plangebied. Als gevolg van het plan zullen geen verbodsovertredingen ten aanzien van vleermuizen optreden.

Het is niet uitgesloten dat een verblijfplaats van enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren worden verstoord of vernietigd. Ook kunnen enkele dieren gedood worden. Voor de uit de omgeving bekende grondgebonden zoogdiersoorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van artikel 3.10 lid 1 van de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie ook bijlage 1). Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig.

Vogels

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden (Wnb art. 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen of door de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te voeren. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

Amfibieën en vissen

In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten. De uit de omgeving bekende soorten komen niet in het plangebied voor. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde soorten is in voorliggende situatie niet nodig.

Reptielen

Uit de inventarisatie, komt naar voren komt dat een populatie van de zandhagedis ontbreekt in het plangebied en in het duingebied om het plangebied. Negatieve effecten op beschermde reptielensoorten treden niet op als gevolg van het plan.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen. Tijdens soortgericht onderzoek zijn geen kommavinders waargenomen. Als gevolg van de ontwikkelingen treden geen effecten op beschermde soorten op.

6.3

Uitvoerbaarheid

Het plan leidt niet tot (significant) negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten en gebieden. Een vergunning of ontheffing van de Wnb is niet nodig, zodat het plan op voorhand uitvoerbaar wordt geacht op grond van de Wnb.

Het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op het NNN, natuur buiten het NNN of weidevogelkansgebieden. Het plan wordt daarom ook uitvoerbaar geacht op grond van de Verordening Romte Fryslân.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden.

Bronnen

7.1

Veldbezoek

Het plangebied en omgeving is op 13 juli 2017 door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het veldbezoek op 13 juli werd uitgevoerd tijdens vrijwel onbewolkt, droog weer en een zwakke wind bij een temperatuur van circa 17°C.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Op 13 juli, 16 augustus en 20 september 2017 is het plangebied bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv, waarbij specifiek onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van zandhagedis. Op dezelfde dagen is soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de kommavlinder. De veldbezoeken op 13 juli en 16 augustus stonden in het teken van een inventarisatie van vlinders, terwijl de bezoeken op 16 augustus en 20 september (ook) in het teken stonden van een inventarisatie van eitjes van kommavlinder.

ONDERZOEK ZANDHAGEDIS
EN KOMMAVLINDER

De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken worden weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2. Omstandigheden tijdens de inventarisaties

Datum	Tijdsduur	Weer	Temperatuur
13-07-2017	09:45-12:00	Vrijwel onbewolkt en zwakke wind	17°C
16-08-2017	09:45-11:30	Half bewolkt en zwakke wind	20°C
09-2017	09:45-11:30	Halfbewolkt met hoge sluierbewolking en zwakke tot matige wind.	17°C

7.2

Media

1. www.quickscanhulp.nl

Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

2. www.telmee.nl

Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's). Op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.

3. www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1
De effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken geeft generieke informatie over mogelijke effecten van activiteiten.
4. Portaal natuur en Landschap; geraadpleegd op 17-02-2017.
<http://www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/n08-open-duinen/n08-02-open-duin/>

7.3

Literatuur

1. Boer, E.P. de & E. van Hijum. Libellen in Friesland. Voorlopige Verspreidingsatlas 1995-2004. Libellenwerkgroep Friesland 'De Hynstebiter', Warns 2005.
2. Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding (periode <1980-2003) en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
3. Brasseur, S. T. van Polanen Petel, M. Scheidat, E. Meesters, H. Verdaat, J. Cremer en E. Dijkma 2009. Zeezoogdieren in de Eems. Evaluatie van de Vliegtuigtellingen van zeezoogdieren tussen oktober 2007 en september 2008. Imares Texel - Wageningen, 2009, Rapport C061_09.
4. Brenninkmeijer, A., R.M.G. van der Hut & M. Koopmans 2008. Verspreiding (periode 1995-2008) van beschermde vissoorten in Fryslân, A&W-rapport 1029, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.
5. Hoffman, E., J. Astrup, F. Larsen, S. Munch-Peterson en J. Stottrup, 2000. Effects of marine windfarms on the distribution of fish, shellfish and marine mammals in the Horns Rev. area. Danish Institute for Fisheries Research, Department of Marine Fisheries, Charlottenlund.
6. Hoozeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (red.) 2014. Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren, Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noordhollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
7. Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels (verspreidingsperiode 1998-2000), Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
8. Jensen, H., P.S. Kristensen en E. Hoffmann 2004. Sandeels in the wind farm area Horns Reef, Danish Institute for Fisheries Research, Department of Marine Fisheries, Charlottenlund.

9. Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update van literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg.
10. Melis, J. (redactie) 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland (verspreiding tot 15 november 2011), Zoogdiervereniging.
11. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata) (verspreidingsperiode <1950-1997) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
12. Nie, dr. H. de 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (verspreidingsperiode 1971-1995), Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem.
13. Provincie Fryslân, Natuurbeheerplan 2017, GS 27 september 2016.
14. Reijnen, M.J.S.M. & R.P.B. Foppen 1991. Effecten van wegen met autoverkeer op de dichtheid van broedvogels. DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Leersum.
15. Reijnen, R., Foppen, R. & Veenbaas, G. 1997. Disturbance by traffic of breeding birds: evaluation of the effect and considerations in planning and managing road corridors. *Biodiversity and Conservation* 6, 567-581.
16. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2014. Soortenstandaard Zandhagedis *Lacerta agilis*, versie 2.0. RVO-S20-402/BF16681
17. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2013 (verspreidingsperiode 2004-2013), bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 (4).
18. Verhagen, R. & E. Koomen 2011. Memo Cumulatief effect voortoets bestemmingsplan West-Terschelling. Oranjewoud
19. Vlinderwerkgroep Friesland & De Vlinderstichting 2000. Dagvlinders in Fryslân: het vluchtige vastgelegd (verspreidingsperiode 1990-1999), Friese Pers Boekerij en KNNV Uitgeverij, Leeuwarden.
20. Wintermans, G. 1991. De uitstralingseffecten van militaire geluidsproductie in de Marnewaard op het gedrag en de ecologie van wadvogels.
21. Wymenga, E., A. Brenninkmeijer, L. Heikoop & J. Schut (red.) 2006. Speciale beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân (verspreidingsperiode 1995-2005), A&W-rapport 486, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
22. Zumkehr, P.J., 2011. Het bestemmingsplan West-Terschelling in relatie tot Natura2000 en de Flora en faunawet. Een voortoets. Zumkehr ecologisch adviesbureau.
23. Zumkehr, P.J., 2013. De bouw van een klein hotel in Midsland aan Zee - Terschelling; een ecologische beoordeling. Zumkehr ecologisch adviesbureau.

B i j l a g e n

1. Soortenvrijstellinglijst provincie Fryslân
2. Opgave van Quickscanhulp.nl
3. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Duinen Terschelling
4. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Noordzeekustzone
5. Effectenindicator Woningbouw Natura 2000-gebied Duinen Terschelling
6. Effectenindicator Woningbouw Natura 2000-gebied Noordzeekustzone

Bijlage 1. Soortenvrijstellinglijst Provincie Fryslân

In onderstaande tabel zijn de soorten waarvoor in de provincie Fryslân vrijstelling geldt weergegeven (Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017).

Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Vos	<i>Vulpes Vulpes</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Mol	<i>Talpa europea</i>
Reptielen en amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Middelste groene kikker (bastaardkikker)	<i>Rana esculenta</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>

Bijlage 2. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied - levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 11-07-2017 09:52:09

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
duinparelmoervlinder	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
grote parelmoervlinder	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
kommavlinder	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
zilveren maan	Insecten - Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bokkenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dennenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grijze zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Zandhagedis	Reptielen	wnb-hrl	0 - 1 km
Bruinvis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Bijlage 3. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Duinen Terschelling

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling per habitattype en -soort en broedvogel- en niet-broedvogelsoort (bron: Essentietabel Duinen Terschelling, website ministerie EZ)

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	Kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen						
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	=	=			
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	=	=			
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	=	=			
H2110	Embryonale duinen	=	=			
H2120	Witte duinen	=	=			
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	=	=			
H2130B	Grijze duinen (kalkarm)	>	>			
H2130C	Grijze duinen (heischraal)	>	>			
H2140A	Duinheiden met kraaihei (vochtig)	=	>			
H2140B	Duinheiden met kraaihei (droog)	=	>			
H2150	Duinheiden met struikhei	=	=			
H2160	Duindoornstruwelen	=	=			
H2170	Kruipwilgstruwelen	= (<)	=			
H2180A	Duinbossen (droog)	>	>			
H2180B	Duinbossen (vochtig)	>	>			
H2180C	Duinbossen (binnenduinerand)	=	=			
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	>	>			
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	>	=			
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	>	>			
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	=	=			
H6230	Heischrale graslanden	>	>			
H91D0	Hoogveenbossen	>	>			
Habitatsoorten						
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=		
H1903	Groenknolorchis	=	=	=		

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	Kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Broedvogelsoorten						
A004	Dodaars	=	=			20
A081	Bruine Kiekendief	=	=			45
A082	Blauwe Kiekendief	>	>			40
A137	Bontbekplevier	>	>			10
A138	Strandplevier	>	>			10
A195	Dwergstern	>	>			20
A222	Velduil	>	>			10
A275	Paapje	>	>			25
A277	Tapuit	>	>			100
A295	Rietzanger	=	=			120

= : Behoudsdoelstelling

> : verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<) : Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft “ten gunste van” formulering

Bijlage 4. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Noordzeekustzone

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Waddenzee per habitattypen en -soort en broedvogel- en niet-broedvogelsoort (bron: Essentietabel Waddenzee, website ministerie EZ)

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	Kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen						
	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-					
H1110B	kustzone)	-	=	>		
	Slik- en zandplaten					
H1140B	(Noordzee-kustzone)	+	=	=		
	Zilte pionierbegroeiingen					
H1310A	(zeekraal)	-	=	=		
	Zilte pionierbegroeiingen					
H1310B	(zeevetmuur)	+	=	=		
	Schorren en zilte gras-					
H1330A	landen (buitendijks)	-	=	=		
H2110	Embryonale duinen	+	=	=		
	Vochtige duinvalleien					
H2190B	(kalkrijk)	-	=	=		
Habitatsoorten						
H1095	Zeeprik	-	=	=		
H1099	Rivierprik	-	=	=		
H1103	Fint	--	=	=		
H1351	Bruinvis	--	=	>		
H1364	Grijze zeehond	-	=	=		
H1365	Gewone zeehond	+	=	=		
Broedvogelsoorten						
A137	Bontbekplevier	--	=	=		20
A138	Strandplevier	--	>	>		30
A195	Dwergstern	--	>	>		20

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	Kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
niet-broedvogelsoorten						
A001	Roodkeelduiker	-	=	=	behoud	
A002	Parelduiker	?	=	=	behoud	
A017	Aalscholver	+	=	=	1900	
A048	Bergeend	+	=	=	520	
A062	Toppereend	--	=	=	behoud	
A063	Eider	--	=	=	26200	
A065	Zwarte zee-eend	-	=	=	51900	
A130	Scholekster	--	=	=	3300	
A132	Kluut	-	=	=	120	
A137	Bontbekplevier	+	=	=	510	
A141	Zilverplevier	+	=	=	3200	
A143	Kanoet	-	=	=	560	
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=	2000	
A149	Bonte strandloper	+	=	=	7400	
A157	Rosse grutto	+	=	=	1800	
A160	Wulp	+	=	=	640	
A169	Steenloper	--	=	=	160	
A177	Dwergmeeuw	-	=	=	behoud	

= : Behoudsdoelstelling

> : verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<) : Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft “ten gunste van” formulering

**Bijlage 5. Effectenindicator Woningbouw
Natura 2000-gebied Duinen Terschelling**

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten																
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Optische verstoring							
										Verstoring door trilling	Verstoring door licht	Verstoring door geluid	Verdroging	Verontreiniging	Versnippering	Oppervlakteverlies	
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	⊠	⊠	⊠	⊠	■	■								
Slijkgrasvelden	■	■	■	⊠	⊠	⊠	⊠	■	■								
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	⊠	⊠	⊠	⊠	■	■								
Embryonale duinen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Witte duinen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
*Grijze duinen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
*Duinheiden met kraaihei	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
*Duinheiden met struikhei	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Duindoornstruwelen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Kruipwilgstruwelen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Duinbossen	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Blauwgraslanden	■	■	■	■	⊠	⊠	⊠	■	■								
Drijvende waterweegbree	■	⊠	■	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	■								
Groenknolorchis	...	⊠	...	■	⊠	⊠	⊠	⊠	■								
Blauwe Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								■
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								■
Dodaars (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Dwergstern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								■
Paapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								...
Velduil (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ⊠ n.v.t.
 ... onbekend

**Bijlage 6. Effectenindicator Woningbouw
Natura 2000-gebied Noordzeekustzone**

	Verstoring door mechanische effecten																
	Optische verstoring																
	Verstoring door trilling																
	Verstoring door licht																
	Verstoring door geluid																
	Verdroging																
	Verontreiniging																
	Versnippering																
	Oppervlakteverlies																
Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17								
Permanent overstromde zandbanken	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■								
Slik- en zandplaten	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■								
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■								
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■								
Embryonale duinen	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■								
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■								
Bruinvis	■	■	■	...	■	■	■	■	■								
Fint	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Gewone zeehond	■	■	■	...	■	■	■	■	■								
Grijze zeehond	■	■	■	...	■	■	■	■	■								
Rivierprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Zeeprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Bergeend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■								
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Bonte strandloper (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■								
Drieteenstrandloper (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■								
Dwergmeeuw (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■								
Dwergstern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Eider (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Eider (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Kanoet (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■								
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■								

Parelduiker (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	☒
Roodkeelduiker (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	☒
Rosse grutto (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■
Scholekster (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...
Steenloper (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Toppereend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...
Wulp (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...
Zilverplevier (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...
Zwarte zee-eend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ☒ n.v.t.
 ... onbekend

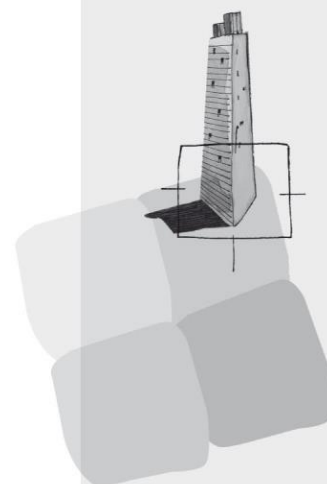
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Terschelling

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
mevr. M. Teensma

Projectnummer
554.00.14.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

Separate bijlage

1. Zumkehr, P.J., 2013. De bouw van een klein hotel in Midslân aan Zee - Terschelling; een ecologische beoordeling. Zumkehr ecologisch adviesbureau.

De bouw van een klein hotel in Midsland aan Zee - Terschelling; een ecologische beoordeling.

P.J.Zumkehr.

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midsland – Terschelling
April 2013.

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2013. De bouw van een klein hotel in Midsland aan Zee - Terschelling; een ecologische beoordeling.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland-Terschelling, april 2013.

Opdrachtgever.

Rijf BV, Terschelling.

Uitvoerder.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.

P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3

8891 GE Terschelling-Midsland

tel. 0562-449196

mob. 06.50.816.092

e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau

Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

De bouw van een klein hotel in Midsland aan Zee - Terschelling; een ecologische beoordeling.

P.J.Zumkehr

1. Inleiding.

Ten westen van de strandovergang bij Midsland aan Zee ligt een door *Rijf BV* gepachte kavel met kadastraal nummer E644. De kavel maakt deel uit van de nederzetting van recreatiewoningen Midsland aan Zee. Rijf BV heeft een plan opgesteld voor de bouw van een klein hotel van 30 bedden op de kavel.

Het perceel grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en ligt op korte afstand van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Beide gebieden zijn beschermd door de *Natuur-beschermingswet1998*. Het is wettelijk verplicht in kaart te brengen of de realisatie van de bouw en het toekomstige gebruik van het hotel kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden. Daarnaast is zowel binnen het perceel als in de omgeving ervan de *Flora- en faunawet* van toepassing. Rijf BV heeft aan *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau* gevraagd de effecten op de beschermde natuurwaarden te rapporteren. Het rapport kan worden beschouwd als een voortoets volgens het overwegingskader van Natura2000. De volledige kavel (incl. de opslagbunker) en de omgeving is in april 2013 twee maal onderzocht op het voorkomen van beschermde soorten.

2. Het plangebied en het plan.

Het plangebied betreft kavel E644 gelegen ten westen van de strandovergang van Midsland aan Zee. Het gaat om een kavel gelegen ten noorden van de bestaande bebouwing van recreatiewoningen in de zeereep. Op de kavel is een uit de Tweede Wereldoorlog overgebleven laag gebouw aanwezig, dat momenteel als opslagruimte in gebruik is. De duinen ten noorden ervan maken deel uit van de kavel. Tussen de kavel en het Noordzeestrand ligt in noordelijke richting nog een smalle duinstrook die geen deel uitmaakt van de kavel. Deze strook heeft een breedte van hooguit 100 meter. Op het Noordzeestrand ten noorden van de kavel staat het permanente strandpaviljoen "De Branding". Zie verder het kaartje in dit rapport.

Het plan betreft de bouw van een klein hotel van 30 bedden op het hoogste deel van de kavel ten noorden van het gebouwtje uit de Tweede Wereldoorlog. Het bouwvlak ligt volledig binnen de kavel. Het hotel zal bereikbaar zijn vanaf de Badweg van Midsland aan de oostzijde. Er wordt geen aparte toegang van het hotel naar het Noordzeestrand ten noorden ervan aangelegd.

3. Wettelijk kader.

3.1. De Natuurbeschermingswetgeving in Nederland.

In dit hoofdstuk is de relevante ecologische wet- en regelgeving kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§3.1.1) en soortbescherming (§3.1.2).

3.1.1. Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming worden gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd. Het gaat daarbij om de Natura2000 gebieden (Speciale beschermingszones; SBZ's), natuurreservaten in het kader van de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Planologische Kernbeslissing Waddenzee III.

Natuurbeschermingswet

In de in oktober 2005 in werking getreden nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 is de gebiedsbescherming geregeld van Natura2000-gebieden en van Beschermd Natuurmonumenten. Deze gebieden omvatten de SBZ's, de Natuurmonumenten in het bezit van het rijk c..q. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in particulier eigendom. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijngebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura2000-gebied of Beschermd Natuurmonument plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van de SBZ of de natuurlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat de SBZ wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten of de Minister onder wiens verantwoordelijkheid het gebied beheerd wordt) slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd. Voor Beschermd Natuurmonumenten geldt eveneens de genoemde voorwaarde van 'dwingende redenen van groot openbaar belang' voor vergunningverlening bij 'aantasting van de natuurlijke kenmerken'; een onderzoek naar alternatieven of het uitvoeren van compenserende maatregelen is echter niet verplicht.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (*Streekplan Fryslân* 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden

aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (pkb) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De pkb is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het pkb-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het pkb-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzee-kust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de pkb onder meer: De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd. Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn - wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het pkb-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:

Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstreckende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

3.1.2. Soortbescherming.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Op overtreding van artikel 2 staan overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een *inspanning* om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning om bijvoorbeeld verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

Met ingang van 2005 zijn een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie categorieën van soorten. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:

soorten waarvoor *vrijstelling* mogelijk is (licht beschermde soorten);

soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde *gedragscode* (middelzwaar beschermde soorten);

soorten waarvoor *onthefing* moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanebloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat er vanuit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De *gedragscode* die voor vrijstelling is vereist moet ter goedkeuring worden ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet *aantoonbaar* volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist *vrijwel altijd* dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort *in relatie tot de omliggende populaties*. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):

de ingreep doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort;

er is geen alternatief voor de ingreep;

er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Voor een ontheffing moet aan alledrie de criteria voldaan zijn.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

Jaarrond beschermde nesten.

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het *Ministerie van LNV* (nu *EL&I*) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfsplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen meer. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden. Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet. Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfsplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van het zelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van Flora- en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

De nesten van de volgende vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd:

- Boomvalk
- Buizerd
- Gierwaluw
- Grote gele kwikstaart
- Havik
- Huismus
- Kerkuil
- Oehoe
- Ooievaar
- Ransuil
- Roek
- Slechtvalk
- Sperwer
- Steenuil
- Wespendief
- Zwarte wouw.

Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten voor de meeste soortgroepen officieel door het *Ministerie van LNV* zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

3.2. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing op het plangebied?

3.2.1. Natuurbeschermingswet 1998 en Natura2000 gebieden.

Op Terschelling is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, namelijk:

- *Duinen Terschelling*
- *Noordzeekustzone*
- *Waddenzee*.

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura2000-gebied, maar grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* ligt op een afstand 100 meter van de locatie. Natura2000-gebied *Waddenzee* valt volledig buiten het plangebied, en ligt op ongeveer 2500 meter afstand. Op basis van de grote afstand tot dit Natura2000-gebied zijn effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen ervan uit te sluiten. Een nadere analyse van de effecten is derhalve alleen nodig met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

3.2.2. Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

De begrenzingsen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur komen in het plangebied overeen met die van de Natuurbeschermingswet 1998. De kavel maakt derhalve geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

3.2.3. PKB-Waddenzee III.

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

3.2.4. Flora- en faunawet.

De soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet zijn ook beschermd in het plangebied. Uitvoering van de plannen is alleen mogelijk als er ten aanzien van de beschermde soorten gehoor wordt gegeven aan de zorgplicht en zorgvuldig handelen. Van belang is echter dat door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur de soorten zijn ingedeeld in drie categorieën met drie beschermingsregimes. Voor soorten uit categorie 1 (algemene soorten) geldt een vrijstelling, voor soorten uit categorie 2 geldt een vrijstelling als wordt voldaan aan de principes van zorgplicht en zorgvuldig handelen, dat wil zeggen dat bij uitvoering van de plannen een gedragscode wordt opgesteld waaruit blijkt dat binnen het plangebied ruimte blijft voor de beschermde soorten en bij de uitvoering van de plannen met de soorten rekening wordt gehouden. Indien hieraan wordt voldaan geldt ook voor soorten uit categorie 2 een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Een aanvraag voor een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig indien in het plangebied soorten voorkomen uit categorie 3, of als soorten van categorie 2 voorkomen maar niet aan de eisen van zorgplicht en zorgvuldig handelen kan worden voldaan.

3.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp</i> en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).
H7140	Overgangs- en trilvenen.

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:

Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

3.4. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken

H1140 Slik- en zandplaten

H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten

H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)

H2110 Embryonale wandelende duinen

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1095 Zeeprik

H1099 Rivierprik

H1103 Fint

H1351 Bruinvis

H1364 Grijze zeehond

H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:

Dwergstern

Bontbekplevier

Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:

Drieteenstrandloper, Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).

4. De natuurwaarden van het plangebied.

4.1. Vegetatie van het plangebied en de omgeving.

Het plangebied ligt in een smalle duinenrij die deel uitmaakt van de zeereep tussen de bebouwing van Midsland aan Zee en het Noordzeestrand. Het duingebied is hier droog en voornamelijk begroeid met Helm (*Ammophila arenaria*). De vegetatie wordt grotendeels gerekend tot de Helm-gemeenschap of *Ammophilion*, het vegetatietype dat karakteristiek is voor dynamische duinen van de zeereep. Daarnaast komt de aan dynamische duinen gebonden gemeenschap van Groot duinsterretje en Zanddoddegras (*Tortulo- Phleetum*) veelvuldig voor. In deze gemeenschap is Helm eveneens talrijk aanwezig, echter daarnaast komt een kruidlaag voor met een aantal soorten kenmerkende pioniers, zoals Zanddoddegras (*Phleum arenarium*), Muurpeper (*Sedum acre*), Zandhoornbloem (*Cerastium semidecandrum*), Ruw vergeet-mij-nietje (*Myosotis ramosissima*), Kleine veldkers (*Cardamine hirsuta*), Vroegeling (*Erophila verna*), Scheve hoornbloem (*Cerastium diffusum*), Zeemelkdistel (*Sonchus arvensis* var. *maritima*), Duinviooltje (*Viola curtisii*), Kleine leeuwentand (*Leontodon saxatilis*) en Gewoon biggenkruid (*Hypochaeris radicata*). De moslaag wordt gedomineerd door Groot duinsterretje. De vegetatie wordt intensief begraaasd door konijnen. Binnen het plangebied komen geen lage struwelen voor; in de aangrenzende duinen zijn op kleine schaal struwelen aanwezig van Duindoorn (*Hippophae rhamnoides*). De vegetatie in de duinen tussen de recreatiewoningen en langs de rand van de Midslander Badweg en strandovergang zijn sterk door menselijk handelen beïnvloed. Naast de hier beschreven vegetaties van open duin komen op grote schaal struwelen voor van Rimpelroos (*Rosa rugosa*) en andere lage struikgewassen. De open duinvegetatie is recent gekoloniseerd door enkele “tuinvlieders” die de laatste jaren op steeds grotere schaal voorkomen. Het gaat dan met name om Grote teunisbloem (*Oenothera erythrosepala*), Keizerskaars (*Verbascum phlomoides*) en Slangenkruid (*Echium vulgare*).

De vegetatie van de kavel zelf wordt niet gerekend tot een habitatype van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*, omdat de kavel niet tot het Natura2000-gebied behoort. De duinstrook tussen het gebied van recreatiewoningen en de Noordzee maakt wel deel uit van het Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De concept-habitattypenkaart van de Dienst Landelijk Gebied (DLG, 2012) kent aan een deel van deze duinstrook het habitatype H2120 – Witte duinen – toe. Andere habitatypes zijn in deze duinstrook niet toegekend. De smalle strook direct grenzend aan het plangebied wordt niet tot een habitatype gerekend.

De concept-habitattypenkaart geeft wel een zone van Witte duinen aan behorend tot Habitatype H2120 in een deel van de zeereep dat kennelijk gerekend wordt tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Daarnaast is iets ten westen van het plangebied op het Noordzeestrand een zone aanwezig die is begroeid met Biestarwegras (*Elytrigia juncea* var. *boreoatlantica*). Deze zone, die wordt gerekend tot Habitatype H2110 – Embryonale duinen, is echter nabij het plangebied niet sterk ontwikkeld. Het gedeelte van het strand tussen de gemiddelde hoogwater- en laagwaterlijn wordt gerekend tot Habitatype H1140b – Slik- en zandplaten (Noordzee).

Binnen het plangebied en in de ruime omgeving komen geen door de Habitatrictlijn beschermde plantensoorten voor. Groeiplaatsen van de op Terschelling voorkomende HR-soorten groenknolorchis *Liparis loeselii* en drijvende waterweegbree *Luronium natans* komen voor op een afstand van vele kilometers van het plangebied.

Binnen het plangebied en in de ruime omgeving komen geen plantensoorten voor die beschermd zijn door de Flora- en faunawet.

4.2. Vogels.

Het plangebied is erg arm aan broedvogels. Er zijn binnen het pachtperceel zelf geen soorten aangetroffen. In het duingebied in de omgeving komen uitsluitend soorten voor van open duin. In de

nabije omgeving is uitsluitend de Graspieper aangetroffen. In de struwelen tussen de zomerhuizen wordt door enkele algemene broedvogels van laag struikgewas gebroed, met name door Heggenmus, Fitis, Braamsluiper, Grasmus, Kneu en Winterkoning.

De zone met Embryonale duinen op het Noordzeestrand geldt als een broedgebied voor Bontbekplevier. Broedgevallen van de Bontbekplevier zijn echter na 2000 slechts een enkele maal aangetroffen ter hoogte van Paal 8.600, op ruim 2 kilometer afstand van het plangebied. In recente tijd heeft de Bontbekplevier op het strand tussen West aan Zee en Formerum aan Zee niet meer gebroed. Broedgevallen van de Strandplevier zijn na 2000 alleen bekend van de Noordsvaarder en de oostpunt van de Boschplaat. Hetzelfde geldt voor de Dwergstern.

Het gebied heeft geen speciale betekenis voor trekvogels. Wel wordt in het getijdengebied van het Noordzeestrand veelvuldig door de Drieteenstrandloper gefoerageerd.

4.3. Zoogdieren.

Soorten die in het plangebied voorkomen zijn Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Haas, en Konijn. De soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet maar behoren tot categorie 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur waarvoor vrijstelling geldt.

Laatvlieger en ruige dwergvleermuis zijn gemeld op de Europese Habitatrichtlijn en zijn beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Ter plaatse komen echter geen populaties voor van soorten vleermuizen.

Het Noordzeestrand ter plaatse heeft geen betekenis voor de Gewone en Grijze zeehond.

4.4. Amfibieën, Reptielen en Vissen.

Door het ontbreken van open water in het plangebied komen geen populaties voor van de HR-soort Rugstreeppad (*Bufo calamita*) of van andere soorten amfibieën en vissen.

In de omgeving van het plangebied komt een kleine populatie voor van de Zandhagedis (*Lacerta agilis*), een door de Habitatrichtlijn 4 beschermde soort. De populatie houdt zich voornamelijk op in zeereepduinen tussen Midsland aan Zee en Paal 8, en in de duinen tussen Midsland aan Zee en Formerum aan Zee. Omdat de vegetatie van het plangebied ogenschijnlijk geschikt lijkt als leefgebied voor de Zandhagedis is het perceel en de omgeving twee maal in april 2013 op het voorkomen van de soort onderzocht. Daarbij is dit voorkomen echter niet vastgesteld. Er kan dan ook vanuit worden gegaan dat er ter plaatse geen populatie van de Zandhagedis aanwezig is.

Beide soorten zijn weliswaar Habitatrichtlijn-soorten, maar gelden op Terschelling niet als instandhoudingsdoel van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Ze zijn wel strikt beschermd door de Flora- en faunawet.

4.5. Ongewervelden.

Er komen in het plangebied geen door de Habitatrichtlijn beschermde soorten ongewervelden voor. Ook ontbreken populaties van door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

5. Gevolgen van de uitvoering van het plan voor de beschermde natuurwaarden in relatie tot de wetgeving.

5.1. Natura2000 en het Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en *Noordzeekustzone*..

Zoals hierboven al is aangegeven maakt de kavel waarop het hotel zal worden gebouwd geen deel uit van een Natura2000-gebied, maar grenst het direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* ligt op hooguit 100 meter noordelijk van het perceel. De uitvoering van het plan moet dan ook worden getoetst in relatie tot de instandhoudingsdoelen van deze Natura2000-gebieden.

Vraagstelling.

Met betrekking tot de plannen kunnen de volgende vragen worden gesteld:

- Wat is het effect van de bouw van het hotel op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied in het algemeen?
- Zijn er significant negatieve effecten te verwachten van de werkzaamheden tijdens de uitvoering van het plan?
- Kan de aanwezigheid van het hotel leiden tot een dusdanige verandering in het gebruik van het duingebied door gasten van het hotel dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen te verwachten zijn?
- Zijn er cumulatieve effecten te verwachten in relatie tot andere plannen of ander gebruik in de directe omgeving van het plangebied?

Relevante instandhoudingsdoelen.

De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zijn weergegeven in tabel 1 in de bijlage van dit rapport. Een groot aantal instandhoudingsdoelen komt in en in de omgeving van het plangebied niet voor. Relevante instandhoudingsdoelen zijn:

- Habitattypen.
 - a. H2120 – Witte duinen.

In de directe omgeving van het plangebied komen geen Habitatrichtlijn-soorten en geen Vogelrichtlijn-soorten voor.

Relevante instandhoudingsdoelen binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* zijn (zie ook tabel 2 in de bijlage):

- Habitattypen.
 - a. H1140b – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone)
 - b. H2110 – Embryonale duinen.
 - c. H2120 – Witte duinen.
- Vogelrichtlijn-soorten.
 - a. Drieteenstrandloper
 - b. Bontbekplevier.

5.2. Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.

Effecten op Habitatype H2120 – Witte duinen.

- De bouw van het hotel.

Het bouwplan voor het hotel valt volledig binnen de grenzen van de kavel en derhalve volledig buiten de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Om het plangebied te kunnen bereiken wordt gebruik gemaakt van de Badweg van Midsland en de toegang tot de kavel aan de westzijde van de strandovergang. Daarbij wordt geen Natura2000-gebied betreden of doorsneden. Geconcludeerd wordt dat de bouw van het hotel mogelijk is zonder de grens van het Natura2000-gebied te overschrijden. Een negatief effect op Habitatype H2120 – Witte duinen – als gevolg van de bouw van het hotel is uitgesloten.

- Het toekomstig gebruik van het hotel.

Het hotel is kleinschalig van opzet en biedt ruimte aan 30 bedden. De toegang naar het hotel wordt aangelegd vanaf de Badweg van Midsland bij de strandovergang naar het Noordzeestrand. Hotelgasten kunnen het strand bereiken via de strandovergang. Het is derhalve niet nodig vanaf het hotel een aparte toegang naar het strand aan te leggen. Als gevolg daarvan zullen de hotelgasten op weg naar het strand Natura2000-gebied niet betreden. De aanwezigheid van hotelgasten in het hotel heeft derhalve geen negatieve effecten op habitatype H2120 – Witte duinen tot gevolg. De duinstrook direct ten noorden en westen van het hotel wordt overigens niet tot het habitatype gerekend.

- het effect op Habitatype H2120 samengevat.

Geconcludeerd wordt dat zowel de bouw van het hotel als het gebruik van het hotel in de toekomst geen significant negatief effect op habitatype H2120 tot gevolg zal hebben.

Conclusie.

Hierboven is geconcludeerd dat geen sprake is van significant negatieve effecten van de uitvoering van het plan op habitatype H2120 – Witte duinen. Daar in de omgeving van het plangebied geen Habitatrictlijn-soorten en geen Vogelrichtlijn-soorten voorkomen en tevens andere Habitattypen ontbreken zijn negatieve effecten hierop eveneens uitgesloten. Gesteld wordt dan ook dat in het geheel geen negatieve effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zullen optreden.

5.3. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

Algemeen.

Hierboven is al aangegeven dat de bouw van het hotel beperkt blijft tot het oppervlak van de kavel, en dat de toegang tot de kavel loopt vanaf de Midslander Badweg, zodanig dat voor de bouw het Natura2000-gebied niet hoeft te worden bereiden of doorsneden. Dit geldt ook met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Voor de bouw van het hotel is het niet nodig terreinen die tot dit Natura2000-gebied horen te betreden. De bouw van het hotel heeft derhalve geen enkel effect op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Een analyse van de effecten is alleen nodig betreffende externe werking als gevolg van het gebruik van de omgeving door de toekomstige hotelgasten.

Effecten op Habitatype H2110 – Embryonale duinen.

Het habitatype H2110 – Embryonale duinen – betreft een zone die zich uitstrekt van de duinvoet tot 100 meter vanaf de duinvoet. Het is een zone waar groeiplaatsen voorkomen van Biestarwegras en waar een aanzet is tot spontane duinvorming. Op het strand tussen West aan Zee en Midsland aan Zee is een dergelijke zone aanwezig van een nogal wisselende kwaliteit. De zone verkeert na de winter van 2007 in een afbraakfase en verdwijnt geleidelijk. Aan weerszijde van de strandovergang van Midsland aan Zee is deze zone overigens niet aanwezig. De hotelgasten zullen indien zij een bezoek aan het strand brengen gebruik maken van deze strandovergang. Daarna verspreiden zij zich over het strand zodanig dat geen extra concentratie van recreatieve druk op het strand ontstaat. De zone van Embryonale duinen komt op korte afstand van de strandovergang niet voor. Het habitatype is bovendien niet gevoelig voor extensieve recreatieve druk. Geconcludeerd wordt dan ook dat de gebruik van hotelgasten in het hotel van het Noordzeestrand als recreatiegebied niet een negatieve invloed heeft op de kwaliteit van het habitatype op het Noordzeestrand.

Effecten op Habitatype H2120 – Witte duinen.

De duinvoet van de duinstrook tussen het bouwvlak en het Noordzeestrand maakt ten dele deel uit van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, en maakt deel uit van het habitatype H2120 – Witte duinen. Wat betreft de effecten van de aanwezigheid van hotelgasten op de kwaliteit van dit

habitattype kan worden verwezen naar hetgeen hierboven met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is gesteld. Negatieve effecten op dit habitattype zijn uitgesloten.

Effecten op Habitattype H1140 – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone).

In het getijdengebied bij de gemiddelde laagwaterlijn van het strand ligt een zone van zandbanken welke gerekend wordt tot habitattype H1140 – Slik- en zandplaten. Het habitattype is niet gevoelig voor recreatieve activiteiten. Een negatief effect van het gebruik van deze zone als recreatiegebied door hotelgasten van het te bouwen hotel is uitgesloten.

Effecten of de foerageermogelijkheden voor de Drieteenstrandloper.

De Drieteenstrandloper maakt veelvuldig gebruik van het gedeelte van het Noordzeestrand nabij de waterlijn als foerageergebied. Het Noordzeestrand van Midsland aan Zee is een van de drukst bezochte recreatiestranden van Terschelling. Het dagelijkse gebruik van het strand ten behoeve van recreatieve activiteiten heeft niet geleid tot vermindering van de kwaliteit van het strand als foerageergebied. Het gebruik van het Noordzeestrand als recreatiegebied door de hotelgasten van het nieuwe hotel zal leiden tot een minimale toename van de recreatiedruk op het strand, die zich bovendien over het grote oppervlak van het strand verspreidt en zich niet concentreert op een enkele locatie. Deze extra recreatiedruk is dermate gering dat enige verslechtering van de kwaliteit van het Noordzeestrand in het algemeen als foerageergebied voor de Drieteenstrandloper is uitgesloten.

Effecten op de broedgelegenheid voor de Bontbekplevier.

Het Noordzeestrand is een broedgebied voor de Bontbekplevier. De soort maakt echter in geringe mate van het strand gebruik, en zoekt alleen die locaties op waar de goede geomorfologische elementen aanwezig zijn die de soort als broedlocatie nodig heeft. Het gaat dan met name om de aanwezigheid van kleine bankjes van schelp en schelpgruis aan de duinvoet. De zone aan de duinvoet tussen West aan Zee en Midsland aan Zee is een geschikt broedgebied geweest in de periode tussen 2000 en 2007, de periode waarin op dit strand sprake was van spontane duinvorming. In die periode heeft de Bontbekplevier een enkele maal gebroed ter hoogte van paal 8.600, derhalve op een afstand van bijna 2 kilometer van de strandovergang van Midsland aan Zee. Na 2007 heeft de Bontbekplevier niet meer in het gebied gebroed. Het strand nabij de strandovergang van Midsland aan Zee heeft momenteel niet de kenmerken die het gebied geschikt maken als broedgebied voor de soort. Een negatief effect op de populatie van deze soort is uitgesloten.

5.4. Cumulatieve effecten.

Er is geen sprake van andere activiteiten die binnen Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en *Noordzeekustzone* in de ruime omgeving van het plangebied zullen worden uitgevoerd. Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van cumulatie. Opgemerkt is al dat er sprake zal zijn van een minimale toename van de recreatiedruk op het Noordzeestrand doordat met de aanwezigheid van de hotelgasten van het nieuwe hotel het aantal recreanten op het strand iets zal toenemen. Het Noordzeestrand bij Midsland aan Zee geldt als een van de drukste recreatiestranden van Terschelling. Hierboven is al aangegeven dat er weinig bijzondere natuurwaarden voorkomen. Er is geen sprake van cumulatie van effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de activiteiten van de hotelgasten in combinatie met activiteiten van andere recreanten op het strand.

5.5. Natura2000 – Conclusies.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is geconcludeerd dat geen sprake is van negatieve effecten op habitattype H2120 – Witte duinen. Andere instandhoudingsdoelen ontbreken in de directe omgeving van het plangebied.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* is geconcludeerd dat geen sprake is van negatieve effecten op Habitatype H2110 – Embryonale duinen, H2120 – Witte duinen en H1140b – Slik- en zandplaten, en geen negatieve effecten zullen ontstaan met betrekking tot het Noordzeestrand als foerageergebied voor de Drieteenstrandloper en als broedgebied voor de Bontbekplevier. Andere instandhoudingsdoelen ontbreken in de omgeving van het plangebied.

Geconcludeerd is dat geen sprake is van cumulatieve effecten.

De eindconclusie is derhalve dat **geen** sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden, en **geen** sprake is van strijdigheid met de Natuurbeschermingswet1998. Het is derhalve niet nodig een passende beoordeling op te stellen ten behoeve van de aanvraag van een vergunning van de Natuurbeschermingswet1998.

5.6. Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet regelt de soortbescherming. De wet beschermt een aantal soorten planten en dieren in Nederland. De soorten zijn ingedeeld in drie categorieën, te weten strikt beschermde soorten (categorie 3), soorten waarvoor bij uitvoering van een plan zorgplicht geldt (categorie 2) en algemene soorten met een goed staat van instandhouding waarvoor vrijstelling van de wet geldt, mits de uitvoering van het plan geen verslechtering van de goede staat van instandhouding in het algemeen veroorzaakt, de zogenaamde licht beschermde soorten (categorie 1).

5.6.1. Strikt beschermde soorten.

Zandhagedis.

In het open duingebied tussen West aan Zee en Formerum aan Zee komt een kleine populatie voor van de zandhagedis. De populatie bestaat uit enkele tientallen dieren. De soort handhaaft zich hier in de vegetaties van habitatype H2120 – Witte duinen - in relatie met de aanwezige dynamiek door winderosie en de aanwezigheid van zonbeschenen zuidhellingen.

Het plangebied en de directe omgeving is in april 2013 twee maal onderzocht op de aanwezigheid van de Zandhagedis. De soort is daarbij niet aangetroffen, evenmin zijn sporen van aanwezigheid van de soort vastgesteld. Geconcludeerd wordt dan ook dat de Zandhagedis ter plaatse niet voorkomt. Een effect van de uitvoering van het plan op de populatie van de soort is uitgesloten.

Rugstreeppad.

Het plangebied betreft een droog duingebied waar geen populaties voorkomen van de Rugstreeppad.

Vleermuizen.

In het plangebied komen geen populaties voor van soorten vleermuizen.

5.6.2. Soorten van categorie 2 van de AMvB.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving komen geen soorten voor uit deze categorie.

5.6.3. Licht beschermde soorten.

De uitvoering van het plan heeft geen invloed op de goede staat van instandhouding van deze soorten.

5.6.4. Vogels.

Binnen het plangebied wordt niet door vogels gebroed. In de duinen in de nabije omgeving wordt plaatselijk gebroed door de Graspieper. In de struwelen tussen de recreatiewoningen ten zuiden van het plangebied wordt gebroed door enkele weinig kwetsbare soorten zangvogels. De bouw van het hotel beperkt zich tot het perceel. Het perceel is direct bereikbaar vanaf de Midslander badweg. De bouw van het hotel heeft geen invloed op de broedgelegenheid van vogels in de nabije omgeving van het plangebied. Voldaan wordt derhalve aan het beginsel van *zorgplicht* zonder dat het nodig is mitigerende maatregelen te nemen. Daar binnen het plangebied geen broedvogels voorkomen, kunnen ze er ook niet worden verstoord. Er is derhalve bij de bouw van het hotel geen sprake van strijdigheid met het beginsel van *zorgvuldig handelen*.

5.6.5. Flora- en faunawet – Conclusie.

Geconcludeerd wordt dat:

1. Binnen het plangebied en in de omgeving geen strikt beschermde soorten voorkomen.
2. Geen soorten voorkomen van Categorie 2 van de AMvB.
3. Vrijstelling van de wet geldt voor de licht beschermde soorten.
4. Met betrekking tot broedvogels geen sprake is van strijdigheid met de beginselen van *zorgplicht* en *zorgvuldig handelen*.

Hierboven is al aangegeven dat geen sprake is van *cumulatieve effecten* in samenhang met andere uit te voeren projecten in de omgeving.

De eindconclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet is dan ook dat de bouw van het hotel niet leidt tot strijdigheid met de wet. De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet is **niet** nodig.

6. Samenvatting en conclusies.

Rijf BV te West-Terschelling heeft het plan opgevat op een kavel ten westen van de strandovergang bij Midsland aan Zee een klein hotel te bouwen. Het hotel zal ruimte bieden aan dertig bedden. De kavel valt binnen het gebied van recreatiewoningen Midsland aan Zee en maakt geen deel uit van een Natura2000-gebied. Voor de bouw van het hotel kan gebruik worden gemaakt van de Badweg van Midsland en de toegang tot de kavel vanaf deze weg. Het is daarbij niet nodig Natura2000-gebied te betreden of te doorsnijden. Dit rapport beschrijft de gevolgen van de uitvoering van het plan op de natuurwaarden in het kader van Natura2000 in de omgeving van het plangebied en op de door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

6.1. Natura2000

Het plangebied grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en ligt op een afstand van 100 meter van de grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

Met betrekking tot de bouw van het hotel wordt geconcludeerd dat de uitvoering van het plan mogelijk is zonder Natura2000-gebied te betreden of te doorsnijden. De bouw van het hotel heeft geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden.

Met betrekking tot het gebruik van natuurgebieden in de omgeving van het hotel door hotelgasten wordt het volgende geconcludeerd.

- Hotelgasten zullen voor een bezoek aan het Noordzeestrand gebruik maken van de bestaande strandovergang. Er wordt geen aparte doorgang van het hotel naar het strand aangelegd.
- Met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* wordt geconcludeerd dat geen negatieve effecten zullen ontstaan voor habitatype H2120 – Witte duinen in de omgeving van het plangebied. Andere instandhoudingsdoelen komen in de omgeving niet voor.
- Met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* wordt geconcludeerd dat geen negatieve effecten zullen ontstaan voor habitatype H2110 – Embryonale duinen, habitatype H2120 – Witte duinen en H1140 – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone). Tevens zal geen sprake zijn van negatieve effecten op de foerageergebieden van de Drieteenstrandloper of op de broedmogelijkheden van de Bontbekplevier.
- Er is geen sprake van negatieve effecten als gevolg van *cumulatie* in relatie tot de uitvoering van andere plannen of activiteiten.

Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen in het algemeen. Er is geen sprake van strijdigheid met de Natuurbeschermingswet1998.

6.2. Flora- en faunawet.

De volgende conclusies worden getrokken:

- Er komen binnen het plangebied en in de directe omgeving geen strikt beschermde soorten voor.
- Er komen geen soorten voor van categorie 2 van de AMvB.
- Voor de licht beschermde soorten geldt vrijstelling van de wet.
- Er komen binnen het plangebied geen broedvogels voor. De uitvoering van het plan heeft geen effect op broedvogels in de omgeving.
- Het plan kan worden uitgevoerd zonder strijdigheid met het beginsel van *zorgplicht*.
- Het plan kan worden uitgevoerd zonder strijdigheid met het beginsel van *zorgvuldig handelen*.
- Er is geen sprake van *cumulatieve effecten*.

De eindconclusie is derhalve dat het plan kan worden uitgevoerd zonder strijdigheid met de Flora- en faunawet. De aanvraag van een ontheffing van de wet is niet nodig.

7. Literatuur.

- Buro Bakker, 2000.* Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 1998 – 1999. Buro Bakker adviesbureau voor ecologie, Assen.
- DLG, 2012.* Concept-habitattypenkaart van Terschelling. Bijlage bij het concept beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling. Dienst Landelijk Gebied Leeuwarden.
- Dijkse, L., L. Bot en A. Ouwerkerk, 2007.* De Broedvogels van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling in 2006. SOVON-inventarisatierapport 2007/23.
- Hustings, F en J.W. Vergeer, 2002.* Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée, 2003.* Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée, 2004.* Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W. Stouthamer, 2001.* Flora van Terschelling. FFF-rapport 66. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte en D. Bal, 2000.* Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Ministerie LNV, 2000.* Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004a.* Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004b.* Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie LNV, 2005.* Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Natuurcompendium 2003; Natuur in cijfers.* Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003.
- Overleg Duinhagedis, 1999.* De Duinhagedis voor de toekomst behouden. Over duinbeheer, versnippering en monitoring. Verslagen en Technische Gegevens 97. Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie, Universiteit van Amsterdam
- Staatsbosbeheer Terschelling en Rijkswaterstaat Terschelling, 2004.* Beheersplan Rijkswaterstaat 2004 – 2014.
- Vlinderwerkgroep Fryslân en de Vlinderstichting, 2000.* Dagvlinders in Fryslân. Friese Pers Boekerij, Leeuwarden; KNNV Utrecht.
- Westhoff, V. en M.F. van Oosten, 1991.* De plantengroei van de Waddeneilanden, KNNV-Zutphen
- Wynhoff, I. & C.A.M. van Swaay, 1995.* Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de rode lijst. Vlinderstichting, Wageningen.
- Zumkehr, P., 1994a.* Dagvlinders van Terschelling. Van Gorcum, Assen.
- Zumkehr, P.J., 1997.* Een inventarisatie van indicatieve plantensoorten op Terschelling in 1995 en 1996. A&W-rapport 177, Staatsbosbeheer Fryslân. Vegetatiekaarten uitgewerkt door Altenburg & Wymenga.
- Zwart, F., 1985.* De Broedvogels van Terschelling. Van Gorcum, Assen

Bijlage.

Tabel 1.

Instandhoudingsdoelen Natura2000- gebied *Duinen Terschelling*.

De onderverdeling van de habitattypen is niet weergegeven.

De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied relevant.

Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp</i> en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .
H2150	Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen, duinen met Struikhei (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).
H7140	Overgangs- en trilvenen.

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:

Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

Tabel 2.

De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied relevant.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken

H1140 Slik- en zandplaten

H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten

H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)

H2110 Embryonale wandelende duinen

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1095 Zeeprik

H1099 Rivierprik

H1103 Fint

H1351 Bruinvis

H1364 Grijze zeehond

H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:

Dwergstern

Bontbekplevier

Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:

Drieteenstrandloper, Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).

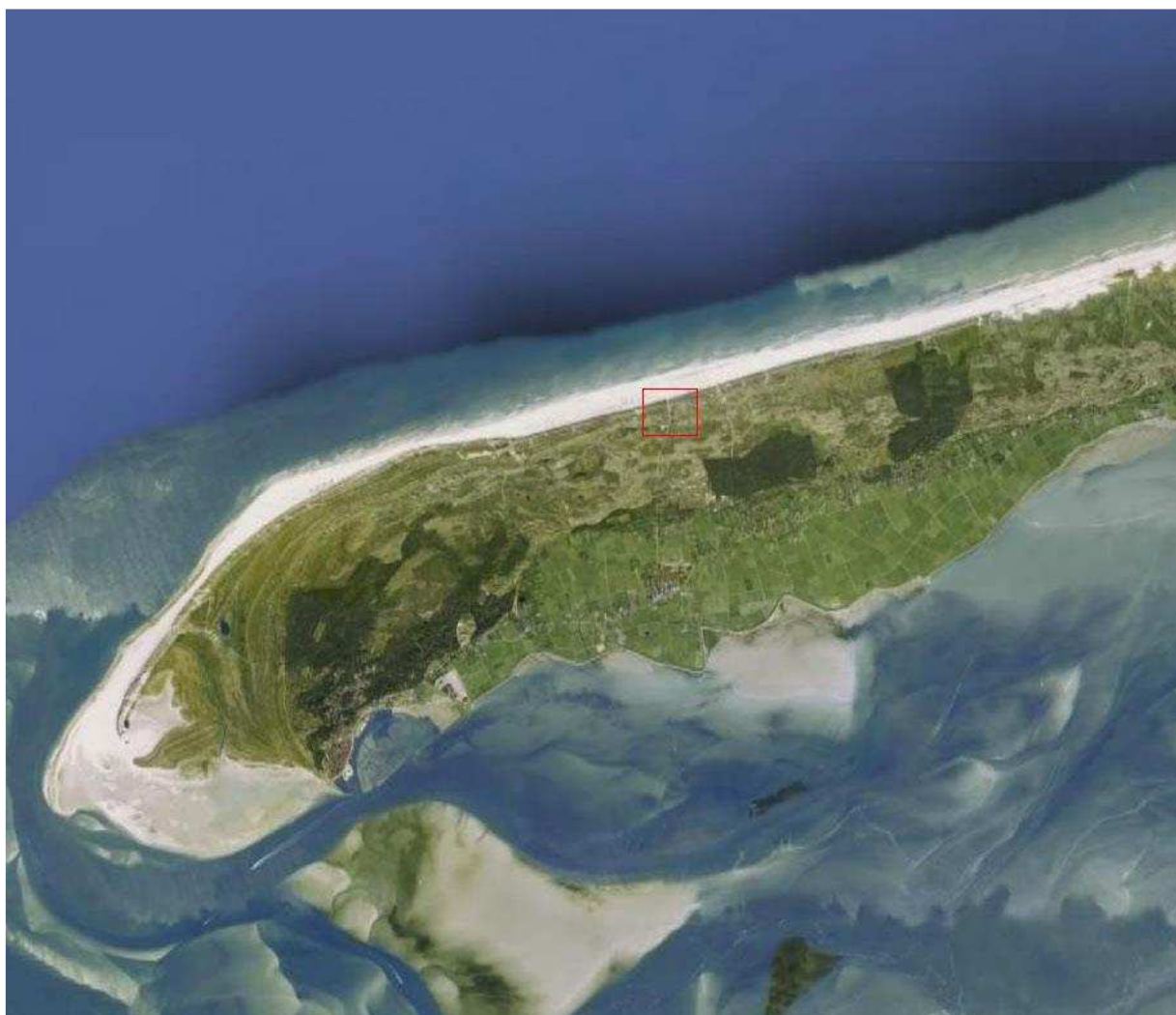
Tabel 3. Flora- en faunawet.

Op Terschelling en in het plangebied voorkomende door de Flora- en faunawet beschermde soorten. In geel is aangegeven welke soorten in het plangebied voorkomen. Zie voor de broedvogels § 4.2.

soort	Terschelling	Plangebied
algemene soorten		
bosmuis	x	x
dwergmuis	x	x
dwergpspitsmuis	x	x
egel	x	x
gewone bosspitsmuis	x	x
haas	x	x
konijn	x	x
ree	x	
rosse woelmuis	x	x
bruine kikker	x	
kleine watersalamander	x	
behaarde rode bosmier	x	
kale rode bosmier	x	
brede wespenorchis	x	
dotterbloem	x	
gewone vogelmelk	x	
artikel 2 AMvB		
levendbarende hagedis	x	
blauwe zeedistel	x	
dennenorchis	x	
gevlekte orchis	x	
grote keverorchis	x	
grote muggenorchis	x	
harlekijn	x	
jeneverbes	x	
kleine keverorchis	x	
kleine zonnedaauw	x	
klokjesgentiaan	x	
moeraswespenorchis	x	
parnassia	x	
rietorchis	x	
ronde zonnedaauw	x	
Spaanse ruiter	x	
steenbreekvaren	x	
tongvaren	x	
vleeskleurige orchis	x	
waterdrieblad	x	
welriekende nachtorchis	x	
wilde gagel	x	

Tabel 3: vervolg.

strikt beschermde soorten		
grote ijsvogelvlinder	x	
heideblauwtje	x	
rouwmantel	x	
groot zee gras	x	
gewone dwergvleermuis	x	
gewone grootoorvleermuis	x	
laatvlieger	x	
ruige dwergvleermuis	x	
tweekleurige vleermuis	x	
watervleermuis	x	
rosse vleermuis	x	
boomkikker	x	
rugstreeppad	x	
zandhagedis	x	
drijvende waterweegbree	x	
groenknolorchis	x	
legenda		
x = aanwezig		

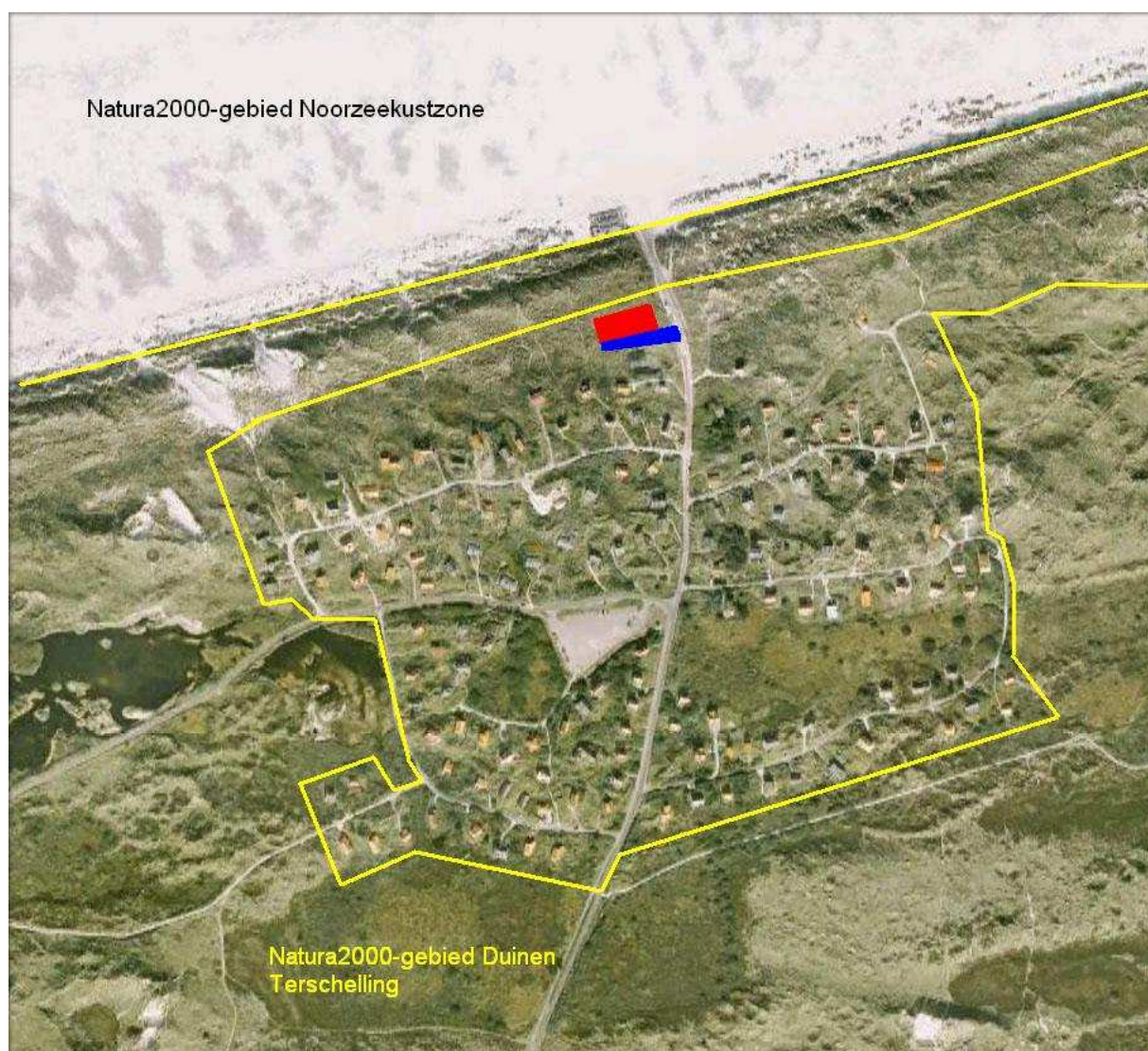
Kaart 1. Ligging van het plangebied op Terschelling (rood kader).

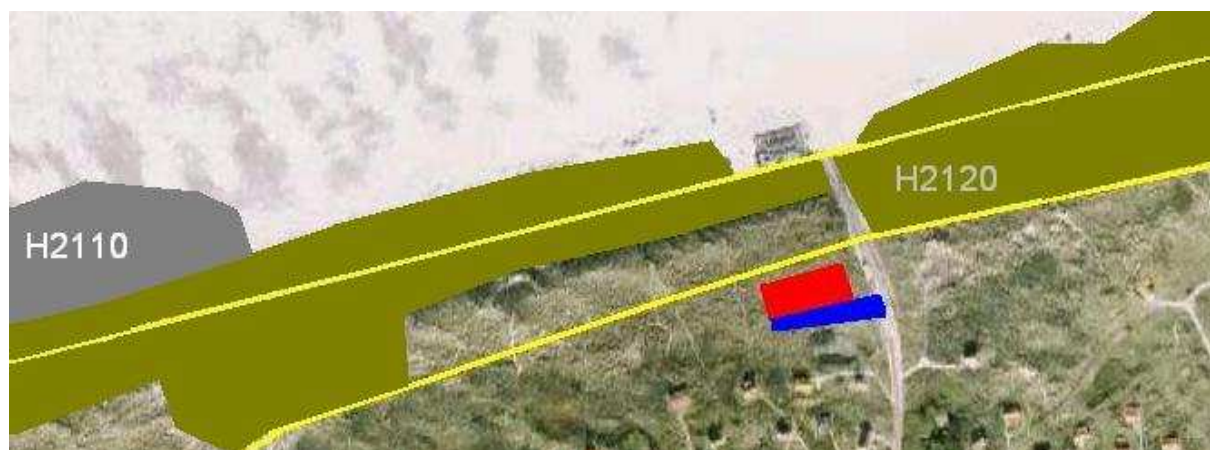
Kaart 2. De Natura2000-gebieden op Terschelling.

Kaart 3: Het plangebied.
Rood het bouwvlak van het hotel.
Blauw: toegangsweg vanaf de Badweg van Midsland.

Kaart 4: Ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura2000-gebieden.

Kaart 5: De habitattypen in de omgeving van het plangebied.

H2110 – Embryonale duinen.

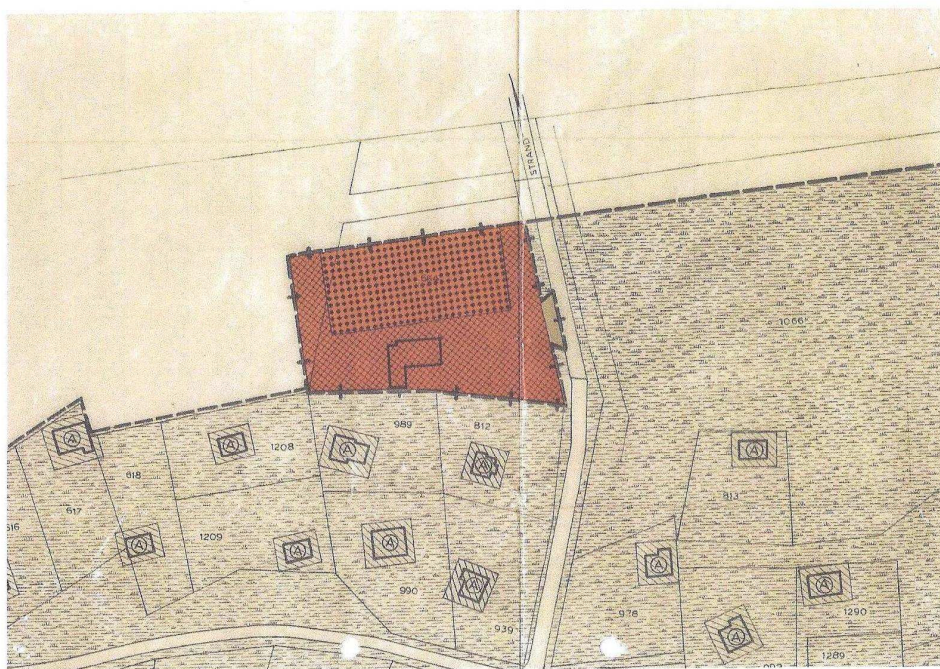
H2120 – Witte duinen.

Gele lijn: grens van de Natura2000-gebieden.

Bron: *DLG*, 2012

Afbeelding 1: Het bouwvlak (achter de paaltjesrij in de duinen). Op de voorgrond een deel van de opslagbunker.

Kaart 6: Kavel E644 te Midsland aan Zee aangegeven in rood. Het bouwvlak van het hotel is daarop apart aangegeven (grote stip). Het kleine gebouwtje in het onderste deel van de kavel is de opslagbunker. De weg aan de oostzijde van de kavel is de Badweg van Midsland, met in het verlengde noordwaarts de strandovergang. Aangegeven is ook de toekomstige toegangsweg tot de kavel vanaf de weg.

